

ספר

שולחן ערוך

יורה דעה

מחבר עם רמ"א

הלכות

טהרה

מפעל הטהרה העולמי

ללימוד הלכות טהרה

מנחם אב תשס"ו לפ"ק

הוצאת:

בני טהרה יש כך. (סוטה מט.)
טהרה מביאה לידי קדושה. (ע"ז כ:)
הצדיק רבי ר' אורי מסטרעליסק זיע"א חזר הלכות
וסתות ונדה אלף פעמים.
(ספר טהרת ישראל על הל' טהרה – אמרי קודש סטרעליסק)
אמר רבי חייא בר אבא א"ר יוחנן כל הפורש
מאשתו סמוך לוסתה הויין לו בנים זכרים.
(ילקוט ויקרא י - רמז תקל)
במה זכאן ישראל לקבלא אפי שכינתא.
באסתמרותא מן נדה. (זוה"ק בשלח ס:)
רבי שמואל בר יצחק פתר קרא בפרשיות התורה
"תלתלים שחורות כעורב". אלו תלמודות של תורה
שנראות כעורות ושחורות מלאומרן ברבים. אמר
הקב"ה "ערבות הן עלי". שנאמר "וערבה לה' מנחת
יהודה וירושלים" וגו'. (ויקרא"ר יט. ג – שהש"ר ה. יד)

* * *

בקשה ותודה מראש

כשם שאי אפשר לבר בלא תבן כך אי אפשר לספר בלי שגיאות, ועל כן בקשתינו מאת
הלומדים, שאם ימצאו שגיאה, יואילו להעביר לנו על מנת לתקנה במהדורה הבאה בע"ה.

ומלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים

עושה שמים וארץ

עזרי מעם ה'

כל השונה הלכות בכל יום מוכפח לו שהוא בן עולם הבא

ספר

שולחן ערוך יורה דעה

הלכות נדה

מחבר עם רמ"א

לפני זקנים עם נערים

בכרך קמ"ז למען ישארהו בחיקם
להגות בו בכל עת ובכל מקום כאשר יחגו או יסעו

זה השלחן אשר לפני ה' אשר ערכו המחברים הקדושים

מ"ר רבינו יוסף קארו זיע"א

ויוסף הוא השליט על הארץ הוא המשביר לכל עם הארץ

ורבינו משה איסרליש זיע"א

ובני ישראל יוצאים ביד רמ"א

יוצא לאור בעזרה שית על ידי:

מפעל הטהרה העולמי

ללימוד שו"ע הלכות טהרה – מחבר עם רמ"א

מטרת המפעל:

לקנות ידיעה יסודית בהלכות טהרה בדקות
ספורות בלבד – ולזכות להיות בן עולם הבא

מנחם אב תשס"ו לפ"ק – ברוקלין ניו יארק יע"ו

אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו

תערוך לפני שולחן נגד צורדי דשנת בשמן ראשי כוסי ריה

לספר

**מפתח הסימנים
להלכות נדה**

- סימן קפג – אשה שרואה טיפת דם צריכה לישב ז' נקיים, וכו' סעיף אחד.....
- סימן קפד – שצריך לפרוש מהאשה עונה קודם לוסתה, וכו' י"ב סעיפים.....
- סימן קפה – דין אשה שאמרה טמאה אני ואחר כך אמרה טהורה אני, וכו' ד' סעיפים.....
- סימן קפו – דיני בדיקת אשה בין לפני תשמיש בין לאחר תשמיש, וכו' ה' סעיפים.....
- סימן קפז – דיני אשה הרואה דם מחמת תשמיש, וכו' י"ד סעיפים.....
- סימן קפה – דיני מראות הדם, וכו' ו' סעיפים.....
- סימן קפט – דיני אשה שיש לה וסת קבוע וסאין לה וסת קבוע, וכו' ל"ד סעיפים.....
- סימן קצ – דיני כתמים ובדיקת האשה, וכו' נ"ד סעיפים.....
- סימן קצא – דין אשה שמצאה דם בהשתנה, וכו' סעיף אחד.....
- סימן קצב – דיני כלה הנכנסת לחופה, וכו' ה' סעיפים.....
- סימן קצג – דין דם בתולים, וכו' סעיף אחד.....
- סימן קצד – דיני יולדת ומפלת, וכו' י"ד סעיפים.....
- סימן קצה – דברים האסורים בזמן נדותה, וכו' י"ז סעיפים.....
- סימן קצו – דיני לבישת הלבון ובדיקתה, וכו' י"ג סעיפים.....
- סימן קצז – דין שלא תמבול האשה ביום, וכו' ה' סעיפים.....
- סימן קצה – קצח דיני טבילה וחציצתה, וכו' מ"ח סעיפים.....
- סימן קצט – שצריכה האשה לבדוק בית הסתרים ודיני חפיפה בשבת ובחול, וכו' י"ג סעיפים.....
- סימן ר – אימתי תעשה ברכת הטבילה, וכו' סעיף אחד.....

ספר שולחן ערוך
יורה דעה
הלכות נדה
מחבר עם רמ"א

**סימן קפג – אשה שרואה טיפת דם
צריכה לישב ז' נקיים, ובו סעיף אחד**

א. אשה שיצא דם ממקורה, בין באונס בין ברצון, טמאה, והוא שתרגיש ביציאתו. ומיהו משתרגיש בו שנעקר ממקומו ויצא, טמאה, אף על פי שלא יצא לחוץ, ואפילו לא ראתה אלא טיפת דם כחרדל, יושבת עליו שבעה נקיים. הגה: כאשר יתבאר משפטן לקמן סימן קצ"ו. ואין חילוק בין פנויה לנשואה לענין איסור נדה (ריב"ש סימן תכ"ה מביאו בית יוסף), כי כל הבא על הנדה חייב כרת:

סימן קפד – שצריך לפרוש מהאשה עונה קודם לוסתה, ובו י"ב סעיפים

א. רוב הנשים יש להם וסתות (פירוש זמן קבוע אורח כנשים) לראות בזמן ידוע, כגון מעשרים לעשרים יום או משלשים לשלשים יום, וכל אשה שיש לה וסת קבוע, בא עליה שלא בשעת וסתה ואינה צריכה בדיקה לפני תשמיש (רמב"ם). הגה: גם אין לה להחמיר לבדוק עצמה, לא לפני תשמיש ולא לאחר תשמיש, שלא יהא לבו נוקפו ופורש (טור ומרדכי ר"ק הלכות נדה ורוב הפוסקים). אבל שלא בשעת תשמיש, כל המרבה לבדוק הרי זו משובחת:

ב. בשעת וסתה, צריך לפרוש ממנה עונה אחת, ולא משאר קריבות אלא מתשמיש (המטה) בלבד. אם הוא ביום, פורש ממנה אותו היום כולו אפילו אם הוסת בסופו, ומותר מיד בלילה שלאחריו, וכן אם הוא בתחלתו, פורש כל היום ומותר כל הלילה שלפניו. וכן הדין אם הוא בלילה, פורש כל הלילה ומותר ביום שלפניו ולאחריו, בין שקבעה וסת בג' פעמים או בפעם אחת. הגה: וכל זה לא מיירי אלא בוסת התלוי בימים אבל לא בוסת התלוי בשינוי הגוף (כ"ת יוסף ב"ש סלאב"ד), ועיין לקמן סימן קפ"ט. ואשה שמשנית וסתה להקדים ב' או ג' ימים, או לאחר כשמגיע זמן וסתה, צריך

לפרוש ממנה ב' או ג' ימים קודם או אחריו (הגהות מיימוני פרק ח'
ההלכות איסורי ביאה). ועיין לקמן סימן קפ"ט:

ג. במה דברים אמורים, בגדולה, אבל בקטנה שלא
הגיעה לימי הנעורים, ולא הביאה סימנים, אין
צריך לפרוש סמוך לוסתה כל זמן שלא קבעתו ג'
פעמים. והוא הדין לזקנה שנסתלקו דמיה:

ד. אם רגילה לראות בהנץ החמה, ולא קים לן שפיר
אי קודם הנץ החמה או אחריו, אינה אסורה אלא
ביום:

ה. אם רגילה לראות ראייה מקודם הנץ החמה עד
אחר הנץ החמה, אסורה בלילה וביום כשיעור
הנמשך בו:

ו. אם וסת נמשך ב' או ג' ימים, ששופעת או מזלפת,
אינה צריכה לפרוש אלא עונה הראשונה של
הוסת, וכיון שעברה עונה ולא ראתה, מותרת:

ז. אם הגיע וסתה בימי עיבורה, משהוכר עובריה, או
בימי מניקתה שהם כ"ד חדשים משנולד הולד,
אפילו מת הולד, אין צריך לפרוש סמוך לוסתה,
ואפילו בתוך וסתה מותרת בלא בדיקה. (ועיין לקמן
סוף סימן קפ"ט):

ח. היתה נחבית במחבא מפני פחד, והגיע שעת
וסתה, אינה חוששת לו. הגה: ויש אומרים דוקא אם

יורה דעה

הלכות נדה ה

עבר הוסת ולא בדקה ולא הרגישה, טהורה בלא בדיקה. אבל לכתחלה צריכה בדיקה, (וכך משמע בבית יוסף):

ט. שאר נשים, צריכות בדיקה כשיגיע הוסת. עבר הוסת ולא בדקה ולא הרגישה, טהורה בלא בדיקה. ויש אומרים שאסורה עד שתבדוק, אם יש לה וסת קבוע, או שהוא יום ל' אף על פי שאינו קבוע. (והכי נהוג, וכן הוא לקמן סימן קפ"ט):

י. הרוצה לצאת לדרך צריך לפקוד אשתו אפילו

סמוך לוסתה. הגה: ואפילו בתשמיש שרי (טור בשם ים אומרים ובית יוסף בשם רש"י וראב"ד ורשב"א ור' ירוחם). ומכל מקום המחמיר שלא לפקדה רק בדברי רצוי, תבא עליו ברכה (בית יוסף בשם סמ"ג). וכבר נתבאר דכל מיני קורבה ואהבה שרי, מלבד תשמיש. ואם הולך לדבר מצוה אין צריך לפקוד אשתו (המגיד משנה פרק ד' דאיסורי ביאה ובהגהות שער י דורא ופאר פוסקים מביאם בית יוסף). ויש אומרים אם אדם רוצה לילך לדרך, ואשתו נדה ותטבול תוך עונה אחת, צריך להמתין (נימוקי יוסף פרק טבא על יבמות):

יא. אשה שיש לה וסת לימים לבד, והגיע שעת וסתה, אסור לבא עליה עד שישאלנה. ואם אין לה וסת, יום ל' לראייתה הוי כהגיע שעת וסתה. ואם שהתה אחר הוסת שיעור שתספור ותטבול, בא עליה ואין צריך לשאול:

ט יורה דעה הלכות נדה

יב. היה לה וסת לימים (טור בשם רשב"א) ולוּסַת מוסתות הגוף (בית יוסף בשם הגהות מיי' פרק ד' בשם רמב"ן), כגון קפיצה וכיוצא בה, כיון שהוסת תלוי במעשה, אימור לא קפצה ולא ראתה, אבל חוששת לעונה בינונית שהיא ל' יום (בית יוסף בשם רשב"א וטור לקמן סימן קפ"ט):

סימן קפה – דין אשה שאמרה טמאה אני ואחר כך אמרה טהורה אני, ובו ד' סעיפים

- א. האשה שהיא בחזקת טמאה, אסור לו לבא עליה עד שתאמר לו: טבלתי. הגה: ומאחר שעברו ימים שאפשר לה למנות ולטבול, נאמנת. אפילו רואה בגדיה מלוכלכים בדם, נאמנת לומר, בשוק טבחים עברתי, או נתעסקתי בצפור וכדומה לזה (בית יוסף בשם הרא"ש ורבינו ירוחם):
- ב. ואם הוחזקה נדה בשכנותיה, שראוה לובשת בגדים המיוחדים לימי נדותה, חשיבה כודאי טמאה:
- ג. אמרה לבעלה: טמאה אני, ואחר כך אמרה: טהורה אני, אינה נאמנת. (אם הוא לאחר כדי דבור) (בית יוסף בשם רבינו ירוחם). ואם נתנה אמתלא לדבריה, כגון שאומרת שלא אמרה לו כן, תחלה אלא מפני שלא היה בה כח לסבול תשמיש, או טענה אחרת כיוצא

יורה דעה

הלכות נדה

בזה, נאמנת. הגה: ומכל מקום מי שרוצה להחמיר על עצמו, שלא להאמין לה, מדת חסידות הוא (בית יוסף), אבל מדינא נאמנת, אפילו בשתיקה אחר כך רק שהיא באה ושוכבת אצל בעלה והוא יודע ומכיר שמה שאמרה תחלה: טמאה אני, עשתה מחמת קטטה שהיה לו עמה (מהכ"י סימן כ"ב), וכדומה לזה. **אבל אם ראוה לובשת בגדים המיוחדים לימי נדותה, ואחר כך אמרה: טהורה אני, אף על פי שנתנה אמתלא לדבריה, אינה נאמנת.** (אמרה: פלוני חכם טהר לי כתם, והחכם אומר שהיא משקרת, החכם נאמן, וטמאה היא) (ר"ן בשם הרמב"ן וכינוי ירוחם):

ד. היה משמש עם הטהורה ואמרה לו: נטמאתי, ופירש מיד, חייב כרת, שיציאתו הנאה לו כביאתו. כיצד יעשה, נועץ צפרני רגליו בארץ, ושוהה בלא דישה (מכ"כ), עד שימות האבר, ופורש באבר מת. הגה: וימלא פחד ורתת על העבירה שבאה לידו (בית יוסף בשם סמ"ג). ולא יסמוך עליה, רק יסמוך על רגליו וידיו, שלא יהנה ממנה. ואם פירש ממנה בקשוי ובשוגג, שלא ידע שאסור לפרוש ממנה, יתענה מ' יום, ואינן צריכין להיות רצופים, רק כל שבוע שני ימים, כגון שני וחמישי, ובליל התענית אסור ביין ובשר. ואם לא יוכל להתענות, יפדה כל יום בממון שיתן לצדקה, כפי ערך ממון שיש לו, כי עשיר יתן יותר קצת מעני, ויש להחמיר בתשובתו. וכל המרבה לשוב, זכות הוא

לו (פסקי מהרא"י סימן ס'). והאשה אינה צריכה כפרה. ואם שמשה שלא בשעת וסתה, ומצאה אחר התשמיש דם, אפילו נמצא על עד שלו, מקרי אונס, אפילו לא בדקה תחלה. ואינם צריכים כפרה לא הוא ולא היא (מרכי והרא"ש כלל כ"ט בשם מהר"ס):

סימן קפו – דיני בדיקת אשה בין לפני תשמיש בין לאחר תשמיש, ובו ה' סעיפים

א. אשה שיש לה וסת קבוע, אינה צריכה בדיקה כלל, לא לפני תשמיש ולא לאחר תשמיש. ואדרבה, אין לה לבדוק בפני בעלה בשעת תשמיש, כדי שלא יהא לבו נוקפו. והרמב"ם ז"ל מצריך לבדוק אחר תשמיש, היא בעד אחד והוא בעד אחר, ולראות בהם שמא, ראתה דם בשעת תשמיש. ולדעתו, הצנועות בודקות עצמן אף קודם תשמיש. (וסברא הראשונה היא עיקר, וכן נהגו) (כוכח והגהות מיימוני ורוב המורים):

ב. אם אין לה וסת קבוע, שלש פעמים הראשונים צריכין לבדוק קודם תשמיש ואחר תשמיש, הוא בעד שלו והיא בעד שלה, ואם הוחזקה באותם שלש פעמים שאינה רואה דם מחמת תשמיש, שוב אינה צריכה בדיקה כלל, לא לפני תשמיש ולא לאחר תשמיש. ולהרמב"ם והרא"ש, כל זמן שאין לה וסת צריכה היא בדיקה לעולם, קודם תשמיש

יורה דעה

הלכות נדה יב

ואחר תשמיש, והרמב"ם מצריך שגם הבעל יבדוק עצמו אחר תשמיש. הגה: ואין צריכין לבדוק עצמם אחר כל תשמיש ותשמיש שעושין בלילה אחת, אלא מקנחין עצמן כל הלילה בעד, ולמחר צריכין בדיקה, ואם מצא דם טמאה (בית יוסף נקט הרמב"ם פ"ד). קנחה עצמה בעד, ואבד, לא תשמש עד שתבדוק עצמה, הואיל ואין לה וסת (ס):

ג. אשה שאינה רואה בפחות מי"ד ימים אחר טבילתה, אבל לאחר י"ד ימים אין לה קבע עד י"ד יום, דינה כדין אשה שיש לה וסת:

ד. יש לאדם להניח את אשתו שתבדוק בעד שלו, מתוך שנאמנת על שלה, נאמנת על שלו:

ה. אם ראתה דם מחמת תשמיש שלש פעמים רצופים, אסורה לשמש לעולם עם אותו בעל, ויתבאר בסימן שאחר זה:

סימן קפז – דיני אשה הרואה דם מחמת תשמיש, ובו י"ד סעיפים

א. אשה שראתה דם מחמת תשמיש מיד, בכדי שתושיט ידה לתחת הכר, או לתחת הכסת, ותטול עד לבדוק בו, ותקנח עצמה, משמשת ג' פעמים. אם בכל ג' פעמים רצופים ראתה דם, (וכל שכן אם מצאה ג' פעמים דם על עד שלו) (מרדכי וכן כ' בית יוסף נקט ספר התרומה וסמ"ג וכן מוכח ב"ס), אסורה לשמש עם בעל זה,

אלא תתגרש ותנשא לאחר. נשאת לאחר, וראתה דם מחמת תשמיש ג' פעמים רצופים, אסורה לשמש גם עם אותו בעל, אלא תתגרש ותנשא לשלישי. ואם גם עם השלישי ראתה דם מחמת תשמיש ג' פעמים רצופים, לא תנשא לאחר אלא אסורה לכל עד שתבדוק. הגה: ויש אומרים שאין אנו בקיאים איזה מקרי מחמת תשמיש, כי אין בקיאים בשיעור הנזכר, ולכן כל שרואה ג' פעמים סמוך לתשמיש מקרי לדידן מחמת תשמיש, ונאסרה על בעלה (בית יוסף בשם הראב"ד שכתב כן בשם יק אומרים). ואלו ג' פעמים צריכים להיות רצופים, אבל אם לא היו רצופים לא נאסרה על בעלה (בית יוסף בשם הרמב"ם וכן כתב הרשב"א סימן תתל"ט ומהרי"ז נ"ג, וכן כתב המחבר בסמוך). ואין חילוק בין אם ראתה ג' פעמים מיד שנשאה, ובין נתקלקלה אחר כך וראתה ג' פעמים (מרכזי ריש הלכות נדה וכתשבות הרשב"א סימן תתל"ט וכתוספתא). וכל זה לא מיירי אלא בראתה סמוך לתשמיש, אבל אם לא ראתה סמוך לתשמיש, לא נאסרה על בעלה, ומותרת לו לאחר שהרתה תמיד (בית יוסף בשם סה"ת וסמ"ג ופשוט בש"ס ופוסקים) ודינה כמו שאין לה וסת:

ב. כיצד בודקת, נוטלת שפופרת של אבר (פירוש קנה חלול של עופרת), ופיה רצוף לתוכה, ונותנת בתוכה מכחול ובראשו מוך, ומכנסת אותו באותו מקום עד מקום שהשמש דש (בית יוסף מהרמב"ם), נמצא דם על ראשו בידוע שהוא מן המקור, ואסורה, ואם לאו,

יורה דעה

הלכות נדה יד

בידוע שהוא מן הצדדין, ומותרת (ואף בזמן הזה יש לסמוך אבדיקה זו) (טור ובית יוסף לדעת הרמב"ם והרא"ש ורשב"א ורי"ף וכן כתב הר"ן והר"ם פדואה סימן י'):

ג. אם רוצה לבדוק עצמה בעודה תחת הראשון, אחר ששמשה שלש פעמים, הרשות בידה, ומותרת לו. ויש אומרים שאסורה לראשון מתשמיש שלישי ואילך, אפילו בבדיקה. הגה: ויש לסמוך אסברא ראשונה להקל (טור ובית יוסף בשם הסכמת הפוסקים והגהות מיימוני). ואם הרגישה צער וכאב בשעת תשמיש, לכולי עלמא יש לסמוך אבדיקה בבעל הראשון (שם בהג"ה בשם ריב"ז א):

ד. אם שמשה סמוך לוסתה, אנו תולין ראייתה משום וסתה ולא חשבינן לה רואה מחמת תשמיש:

ה. אם יש מכה באותו מקום, תולין בדם מכתה. ואם דם מכתה משונה מדם ראייתה, אינן תולים בדם מכתה. הגה: וכל זה באשה שיש לה וסת קבוע, ואז יכולים לתלות שלא בשעת וסתה במכתה, אף על פי שאינה יודעת בודאי שמכתה מוציאה דם (כך משמע בפסקי מהרא"י סימן מ"ז ובהגהות שיערי דורא). וכן אם אין לה וסת קבוע, והוא ספק אם הדם בא מן המקור או מן הצדדין, תלינן במכה מכח ספק ספיקא, ספק מן הצדדין או מן המקור, ואם תימצי לומר מן המקור, שמא הוא מן המכה. אבל אם ידוע שבא מן המקור, אף על פי שיש לה מכה במקור, אינה תולה במכה, אם אין לה וסת קבוע, אלא אם כן יודעת בודאי שמכתה מוציאה דם (כן משמע בשערי

דולא ובמרכי הלכות נדה ובהג"מ פרק י"א דליוסורי ביאה). ומכל מקום בשעת
 וסתה, או מלי' יום ללי' יום, אינה תולה במכתה, דאם לא כן
 לא תיטמא לעולם (גם זה ע"ס ובבית יוסף בשם סמ"ג וסמ"ק). וכתמים,
 תולה בה בכל ענין (במרכי):

ו. נאמנת אשה לומר: מכה יש לי באותו מקום
 שהדם יוצא ממנה. (וכן אם אומרת: ברי לי שאין דם זה
 בא מן המקור, נאמנת וטהורה) (מהרי"ו סימן כ"ה):

ז. אם כל זמן שהיא בודקת בכל החורים והסדקים
 אינה מוצאה כתמים, כי אם במקום אחד בצדדין,
 יש לתלות שממכה שבאותו צד בא. וכל שכן אם
 מרגשת בשעת בדיקה, כשנוגעת בצד המקום
 ההוא כואב לה קצת, ובשאר חורין וסדקים אינה
 מרגשת כאב כלל:

ח. אם תרצה להתרפאות, צריך שיהיה קודם
 שתתחזק. אבל לאחר שתתחזק, יש מסתפקים אם
 מותר לסמוך על הרפואה לשמש אחר כך. ויש מי
 שמתיר אם אמר לה רופא ישראל: נתרפאת. ואם
 תראה האשה שפסק דם וסתה וראייתה על ידי
 הרפואות, וניכר שהועילו, יש לסמוך אף על גוי:

ט. הפחידה פתאום ונפל ממנה חררת דם, נתרפאת
 ומותרת לבעלה. ואם חזרה וראתה מחמת
 תשמיש, אפילו פעם אחת, בידוע שלא נתרפאת.

ובזמן הזה אין מתירין על ידי רפואה זו (טור בשם הרמב"ן וראב"ד בספר בעלי הנפש). ומיהו אין מוציאין אותה מבעלה אחר רפואה זו, עד שתבעל ותחזור לקלקולה (ראב"ד סז):

י. הרואה דם בשעת תשמיש, מותרת לשמש פעם שנית כשתטהר. מיהו מיחש חיישינן חדא זימנא אחר ראייתה, כגון אם ראתה פעם אחת או פעמים בליל של טבילתה, כשתגיע טבילה אחרת (צריכה לפרוש) ליל של טבילתה, ואין צריך לפרוש ליל של טבילה שלישית, דכל מידי דלא קבעה וסת לא חיישינן אלא חדא זמנא. הגה: ואם ראתה ג' פעמים, כל פעם בביאה ראשונה שאחר טבילתה, אסורה לבעלה כאילו ראתה ג' פעמים רצופים, שהרי אי אפשר לה לטבול ולשמש עמו, שהרי היא רואה כל פעם אחר טבילתה (תשובת רשב"א סימן תתל"ט מביאה בית יוסף). ואם אירע לה שראתה ג' פעמים בביאה ראשונה שאחר לידתה, או ראתה אחר כל לידה ג' פעמים, ובנתיים לא ראתה, יש שכתבו להקל להתירה לבעלה, כי תלינן הראייה בחולשתה עדיין מכח לידתה, שהוכו הצדדים מכח הלידה, ולכן רואה סמוך ללידה ולא אחר כך, ותלינן בלידה כמו שתלינן במכה (הגהות שערני דורא סימן ט"ז תשובת רבי יוחנן). וכל זה אם כבר עברה ושמשה בין לידות הראשונות שהוחזקו ביאות של היתר, אחר ביאות של איסור. אבל אם ראתה ג' פעמים רצופין אחר לידה, לא תלינן בלידה, אלא

צריכה בדיקת השפופרת (כך משמע טס). מיהו כל מקום שצריכה בדיקה, אם עברה ושמשה, ולא ראתה, מותרת, דתשמיש זה שלא ראתה בו, עדיף מבדיקת השפופרת כנ"ל (דברי ענמו):

יא. אשה שראתה מחמת תשמיש, ולאחר חצי שנה חזרה וראתה מחמת תשמיש, מותרת לבעלה, שהרי לא קבעה בג' וסתות שוים, ולא בדילוג. מיהו חוששת לאחרון פעם אחת, שכשיגיע חצי שנה מיום ראיית דם האחרון, אסורה עונה אחת. ואם קבעה וסת לראיית דם מחמת תשמיש שלש זימני וסת שוה, מותרת לשמש בין וסת לוסת. אך ימי הוסת פורשת עד שיעקר שלש פעמים:

יב. הרואה מחמת תשמיש ג' פעמים, אסור להשהותה אף אם אינו רוצה לבא עליה, אלא אם כן רוצה להשהותה על ידי שלישי. ולא ילך אצלה, אלא בעדים:

יג. הבועל את הבתולה כמה פעמים, וראתה דם מחמת תשמיש, לעולם מחזקין שהם דם בתולים עד שתשמש פעם אחת ולא תראה דם מחמת תשמיש. ואם אחר כך תראה שלש פעמים מחמת תשמיש, הוחזקה להיות רואה דם מחמת תשמיש. הגה: ואפילו אם לא פסקה לראות פעם א', אם אין לה צער כלל בשעת תשמיש, הרי היא ככל הנשים ולא תלינן בדם בתולים (תשובת מהר"ם פדואה סימן י'). מי שיוצא דם ממנו דרך פי

יורה דעה

הלכות נדה יח

אמה, ושמש האשה, תולה בו (בית יוסף בשם תשובת הרשב"א). ועיין לקמן סימן ק"ץ (סעיף כ):

יד. אשה שיש לה מכות ופצעים שאינה יכולה לטבול, תצא מתחת בעלה, כדי שלא יתבטל מפריה ורביה:

סימן קפח – דיני מראות הדם, ובו ו' סעיפים

א. כל מראה אדום, בין אם הא כהה הרבה, או עמוק, טמאים. וכן כל מראה שחור. ואין טהור אלא מראה לבן וכן מראה ירוק, אפילו כמראה השעוה או הזהב, וכל שכן הירוק ככרתי או כעשבים (מכ"כ), (וכן מראה שקורין בלשון אשכנז בלו"א בכלל ירוק הוא), ואפילו יש בו סמיכות דם והוא עב הרבה, ואפילו הרגישה שנפתח מקורה, ובדקה מיד ומצאה מראות הללו, טהורה (דברי עגמו ללא כתומת הדשן סימן רמ"ו למגמגס ז"ס). הגה: וכן עיקר (בית יוסף וטור), דלא כיש מחמירין לטמאה אם יש בו סמיכות והוא עב (כתומת הדשן סימן רמ"ו). (ואם הרגישה שנפתח מקורה, ובדקה מיד ולא מצאה כלום, עיין לקמן סימן ק"ץ):

ב. נאמנת אשה לומר: כזה ראיתי, ואבדתיו. אם הוא מראה לבן או ירוק, טהורה. אבל אם הביאו לפנינו דם, והחזקנוהו בטמא, או אפילו נסתפקנו אם הוא

טמא או טהור, והיא אומרת: חכם פלוני טיהר לי כיוצא בזה, אין סומכין עליה:

ג. הכניסה שפופרת והוציאה בה דם, טהורה. וכן אם ראתה דם בחתיכה, אפילו היא מבוקעת והדם בבקעים, בענין שנוגע בבשרה, טהורה, כיון שאין דרך לראות כך. וכן אשה שנעקר מקור שלה, וכמין חתיכות בשר נופלים בבית החיצון, טהורה. הגה: אפילו ראתה דם, כל זמן שהחתיכות בבית החיצון שלה, טהורה, דתלינן הדם בחתיכות אלו, הואיל וידעינן ודאי שנעקר מקורה, ומחמת מכה היא (כן משמע בטור וכינוי ירוחם וסל"ט). והוא שהטיל החתיכות במים פושרין, ולא נמוחו, ודוקא חתיכות קטנות דומיא דשפופרת, אבל חתיכה גדולה, טמאה, אפילו לא ראתה כלום, לפי שאי אפשר לפתיחת הקבר בלא דם, אפילו בנפל שלא נגמרה צורתו:

ד. כל דם היוצא מן האשה, בין לח בין יבש, טמאה. ולא עוד, אלא אפילו יצא ממנה צורת בריה, כמין קליפות או כמין שערות או כמין יבחושים אדומים, טמאה. והוא שיהיו נמוחים בתוך מעת לעת, על ידי ששורים אותם במים פושרין, ויהיו המים פושרים כל משך מעת לעת שהם בתוכו. ושיעור החימום, כמו מים שנשאבו בקיץ מהנהר או מהמעין, ועמדו בבית, שחום הבית מחממתן.

וכחימום של אלו כך הוא שיעור פושרין בימות החורף. (וסתם פושרים אינן חמין יותר מחמימות הרוק) (בית יוסף ב"ק סי' פ' המפלת). ואם הם קשים כל כך, שאינם נמוחים בתוך מעת לעת, טהורה, אפילו אם הם נמוחים על ידי מיעוץ שממעכן בצפרניו. (ואם מעכן בצפרניו ולא נימוחו, טהורה ואין צריך לבדוק על ידי שריה) (המגיד משנה פרק ה' וכן כתב הבית יוסף ב"ק סי' פ'):

ה. במה דברים אמורים שאם לא נימוחו טהורה, בזמן שהם יבשים גמורים, שאין עמהם דם כלל. אבל אם יש עליהם שום לחלוח דם, טמאה. הגה: והוא הדין אם נתמעכו או נימוחו קצתן, וקצתן לא נימוחו, דטמאה (פסקי מהרא"י סימן מ"ז). מיהו נראה לי דאם בדקה ג' פעמים, כל מה שראתה ולא נימוחו כלל, שוב אינה צריכה לבדוק מה שהיא רואה אחר כך, כדרך זה, שהרי הוחזקה שדברים אלו אינן דם, רק באים ממכה שבגופה. ודווקא באשה שיש לה וסת, ושלא בשעת וסתה, כמו שנתבאר גבי מכה, לעיל סימן קפ"ז:

ו. במה דברים אמורים שצריך בדיקה בשרייה, במפלת כמין קליפות ושערות, אבל חתיכת דם, אף על פי שקשה ואינו נימוח, טמאה. ויש אומרים שגם לזה צריך בדיקה בשרייה, אם היא חתיכה קטנה כשיעור שפופרת הקנה דק שבדקים (דברי ע"מ):

סימן קפ"ט – דיני אשה שיש לה וסת קבוע ושאין לה וסת קבוע, ובו ל"ד סעיפים

א. כל אשה שאין לה וסת קבוע, חוששת ליום ל' לראייתה, שהוא עונה בינונית לסתם נשים, ואם יש לה וסת קבוע לזמן ידוע מכ' לכ' או מכ"ה לכ"ה, חוששת לזמן הידוע:

ב. כיצד קובעתו, כגון שתראה ארבע פעמים, וביניהם שלשה זמנים שווין, כגון שראתה היום, ולסוף עשרים יום פעם אחרת, ועוד לסוף עשרים יום, ועוד לסוף עשרים יום, וזה נקרא וסת ההפלגות. ולכך צריכה ארבע ראיות, שראיה ראשונה אינה מן המנין, לפי שאינה בהפלגה. ואפילו קודם שקבעתו שלש פעמים חוששת, שמיד אחר שראתה פעם אחת לסוף כ' חוששת מכאן ואילך כשיגיע כ', וכן בראיית הימים שהיא לימים ידועים לחדש, מיד אחר שראתה פעם אחת ליום ידוע לחדש, כגון כ"א או כ"ה בו, חוששת לפעם אחרת לזה היום, ואסורה לשמש כל אותה העונה. והוא הדין לשאר מיני וסת שצריכה לחוש להם כן, חוץ מוסת הדילוג, וכמו שיתבאר בסימן זה (דברי ענמו ופשוט). ולא אמרו שצריך לקובעם ג' פעמים, אלא

לענין עקירה, שכיון שקובעתו בשלש פעמים אינו נעקר בפחות מג' פעמים, שכל זמן שלא עקרתו ג' פעמים צריכה לחוש לו. אבל ליאסר, אפילו בפעם אחת חוששת לו פעם שנייה. ומיהו אף על פי שחוששת לו, נעקר בפעם אחת, אפילו קבעתו ב' פעמים. שאם ראתה ב' ימים ליום ידוע, ובשלישית לא ראתה, אינה חוששת לה עוד:

ג. אם קבעה וסת לשעות ולא לימים, אינה חוששת אלא שעתה בלבד, והוסת הזה הוא נעקר בשעה אחת, ואפילו בלא בדיקה:

ד. עוד יש חילוק בין קבעתו ג' פעמים ללא קבעתו ג' פעמים, שהקבוע אף על פי שעברה עונתה ולא הרגישה, אסורה לשמש עד שתבדוק ותמצא טהורה. ושלא קבעתו ג' פעמים, אם הגיע זמן הוסת ולא בדקה ולא ראתה, כיון שעברה עונתה, מותרת. ועונה בינונית, שהיא לל' יום, דינה כוסת קבוע (סרשכ"ח):

ה. פעמים שתהיה ההפלגה שקובעת בהם הוסת, בדילוג. כגון שראתה היום, וראתה שנית לסוף ל', ושלישית לל"א, ורביעית לל"ב, קבעה וסת לדילוג של הפלגות. בין שהרחיקה דילוגה הרבה, בין שלא הרחיקה אלא יום אחד, קבעה וסת לדילוג

השוה. שבכל ענין שתהא משוה ראייתה, קבעה לה וסת:

ו. כשם שקובעת וסת בהפלגה מימים שוים ושאינם שוים, כך קובעת בימי החדש ובימי השבוע שוים ושאינם שוים. כיצד, ראתה ג' פעמים באחד בשבת או בה' בשבת, או באחד בניסן ובאחד באייר ובאחד בסיון, או בה' בניסן ובה' באייר ובה' בסיון, קבעה לה וסת באחד בשבת או בה' בו, ובאחד בחודש או בה' בו, אף על פי שאחד מלא ואחד חסר, אין מדקדקין בכך:

ז. כיצד קובעת בימי החדש בדילוג, כגון שראתה בט"ו בניסן וט"ז באייר וי"ז בסיון, לא קבעה וסת עד שתראה בי"ח בתמוז, שאין ראייה ראשונה מצטרפת, כיון שאין ההפלגות שוות. ומיהו אם היה לה וסת קודם שהתחילה, ואחר כך שינתה וראתה בדילוג ג' פעמים, קבעה וסת בדילוג. לפי שאף הראשונה בדילוג ראתה אותה, שדילגה מוסת הקבוע לה (רמב"ם ורמב"ן כשמואל וטור לדעת רא"ש אבל בפרק שור שנגח ד' וס' פסק רא"ש כרב וכן הוא ברמזים סס). ויש אומרים שאף על פי שלא ראתה אלא בט"ו בניסן וט"ז באייר וי"ז בסיון, קבעה וסת וחוששת לי"ח בתמוז וי"ט באב, וכן לעולם. ויש לחוש לדבריהם ולהחמיר:

יורה דעה

הלכות נדה כד

ח. ראתה ג' פעמים בג' חדשים, בדילוג, וחזרה וראתה באותם דילוגים עצמן, אם נהגה כן ג' פעמים, הרי זה וסת קבוע לדילוג חלילה. כיצד, ראתה ט"ו בניסן וי"ו באייר וי"ז בסיון, וחזרה חלילה וראתה ט"ו בתמוז וי"ו באב וי"ז באלול, ועוד חזרה וראתה ט"ו בתשרי וי"ו בחשוון וי"ז בכסלו, קבעה לה וסת לדילוג חלילה, וחוששת לעולם ט"ו לחודש זה וי"ו לחודש זה וי"ז לחודש זה:
זה:

ט. ראתה באחד בניסן ובאחד בסיון ובא' באב, קבעה לה וסת לראש חודש לדילוגים, אבל ראתה באחד בניסן ובאחד באייר ובאחד בתמוז, ובאחד בסיון לא ראתה, לא קבעה לה וסת:

י. ראתה ט"ו בניסן וי"ו באייר וי"ח בסיון, לא קבעה לה וסת, כיון שסירגה בחודש השלישי ולא ראתה עד י"ח בו:

יא. דילגה פעם אחת או שתיים, אינה חוששת לדילוג, אף על פי שחוששת לשאר וסתות בפעם אחת, אינה חוששת לוסת הדילוג, עד שתקבענו:

יב. וסת הסירוג, ראייה ראשונה מן המנין, לדברי הכל, ואף על פי שהרחיקה ראיותיה. אלא שלענין חשש וסתה בתחלה הוא שוה לדילוג, שאינה חוששת

אלא מראש חודש לראש חודש הסמוך לו. כגון שראתה בראש חודש ניסן, חוששת לראש חודש אייר, ואם לא ראתה עד ראש חודש סיון, חוששת לראש חודש תמוז, הסמוך לו, ואם לא ראתה בראש חודש תמוז, אינה חוששת לראש חודש אב, אף על פי שהם הפלגת ב' חדשים כעין ההפלגה הראשונה, מפני שהפסקת החדש השני ביטלה ראיית החודש הראשון, וראיית החודש השלישי היא התחלת וסת, וחוששת לראש חודש הסמוך, ולא יותר:

יג. אין האשה קובעת לה וסת, אפילו ראתה שלשה ראשי חדשים זה אחר זה, אלא אם כן יהיו כולם בעונה אחת, ביום או בלילה. ואם ראתה שלש פעמים ביום, והרביעית בלילה, או שלש פעמים בלילה והרביעית ביום, חוששת ביום ובלילה מפני חשש הוסת הראשון ומפני חשש השני, שהוא האחרון, ואם ראתה פעמים ביום ופעמים בלילה, שלא על הסדר, (ולא קבעה אחד מהן ג' פעמים), או שתראה הראשונה ביום, וג' האחרונות בלילה, או הראשונה בלילה והג' האחרונות ביום, או שלש בזה ושלש בזה, חוששת לאחרונה בלבד. הגה: האשה שראתה, חוששת לוסת החדש ולהפלגה, עד שתקבע וסת החדש בג' פעמים, או וסת הפלגה בד' פעמים, או שתעקר

יורה דעה

הלכות נדה כו

אחד מהן. כיצד, ראתה בא' בניסן וכ' בו, חוששת לאחד באייר, מפני ראש חודש ניסן. ראתה באחד באייר או לא ראתה בו, חוששת לט' באייר, שהוא יום כ' מראיית יום כ' שראתה. ראתה בט' באייר או לא ראתה, חוששת לעשרים באייר, שמא קבעה לה וסת כ' לחדש, שהרי ראתה עשרים לחדש ניסן. וכן היא חוששת לעולם עד שתקבע וסת א' כדינו, דאז אינה חוששת לשני שלא נקבע, או עד שאחד מהן נעקר, אז אינה חוששת לו, אף על פי שלא נקבע השני (הכל בטור נ"ס רמב"ן). ואינה חוששת לוסת הדילוגין, עד שתקבענו. כיצד, ראתה ט"ז בניסן, חוששת לט"ז באייר. לא ראתה בט"ז באייר, אינה חוששת לט"ז בו. ראתה ט"ז בו, חוששת לט"ז בסיון ואינה חוששת לי"ז בו. ראתה י"ז בו, חוששת לי"ז בתמוז ואינה חוששת לי"ח בו. ראתה י"ח בתמוז, קבעה לה וסת דילוגין לימי החודש וחוששת לי"ט באב (גם זה ממשמעות הטור). וכן בדרך זה בהפלגה ודילוגין, כי אין חילוק ביניהם. רק יש אומרים כי בדילוג חדש, הראייה הראשונה מן המנין, כמו שנתבאר (לשון ע"מ). ראתה ט"ז בניסן והמשיכה ראייתה ד' ימים, וביום ט"ז באייר ראתה והמשיכה ראייתה ג' ימים, ובסיון התחילה לראות בי"ז בו, יש אומרים שחוששת לדילוג ולוסת שוה, שהרי שילשה לראות ג' פעמים בי"ז לחדש (הטור והרמב"ן). ויש אומרים שאין כאן וסת שוה כלל, דהולכין תמיד אחר תחלת הראייה, וכן עיקר (ני"ה

יוסף בשם הרז"ה והרשב"א והרא"ש והראב"ד בספר בעלי הנפש מביאו ב"ח סוף סעיף

(כ):

יד. היתה רגילה לראות יום עשרים, (ויש לה בזה וסת קבוע), ושינתה ליום שלשים, זה וזה אסורים, וכשיגיע יום כ' לראיית שלשים, אסורה משום וסת הראשון, ואם לא תראה בו חוששת ליום ל'. שינתה פעמים ליום ל' זה וזה אסורים. שינתה ג' פעמים ליום ל', הותר יום כ' ונאסר יום ל'. ואם לאחר ששינתה פעם או פעמים ליום ל' ראתה לסוף כ', חזר וסת של כ' למקומו והותר שלשים:

טו. שינתה ראיותיה ולא השוה אותם, כגון ששינתה פעם אחת ליום ל' והשני לל"ב, והג' לל"ד, נעקר וסת הראשון ואין לה וסת כלל. ואם חזרה לראות ביום הוסת הראשון, חוזר לקביעותו הראשון וחוששת לו תמיד עד שיעקר ממנה שלש פעמים. והוא הדין להפסיקה מלראות שלש עונות, ואחר כך חזרה לראות ביום הוסת הראשון:

טז. כיוצא בזה דין עקירת וסת ראש חודש. כיצד, היתה רגילה לראות בראש חודש, ועבר עליה ראש חודש ולא ראתה, חוששת לראש חודש עד שיעברו עליה שלשה ראשי חדשים. עברו עליה שלשה ראשי חדשים ולא ראתה, אינה חוששת

יורה דעה

הלכות נדה כה

להם. חזרה וראתה בראש חודש, חזר הוסת למקומו:

יז. כל וסת שנקבע מחמת אונס, (כגון שקפצה וראתה), אפילו ראתה בו כמה פעמים, (אם לא קבעה אותן לימים) (תוספות ורשב"א ור"ח ופשוט הוא לקמן סעיף י"ח), אינו וסת, שמפני האונס ראתה. (ומכל מקום חוששת לו כמו לוסת שאינו קבוע) (הג"מ פרק ח'). קפצה וראתה, קפצה וראתה, קבעה לה וסת לימים, בלא קפיצות. כיצד, קפצה באחד בשבת וראתה דם, ולאחר כ' יום קפצה באחד בשבת וראתה דם, ולאחר י"ט יום קפצה ביום השבת ולא ראתה דם, ולאחר השבת ראתה בלא קפיצה, הרי נקבע אחד בשבת אחר כ', שהרי נודע שהיום גרם לה, ולא הקפיצה, וכבר נקבע יום זה ג' פעמים. וכן כל כיוצא בזה:

יח. קפצה ביום ידוע, כגון בראש חודש או באחד בשבת, וראתה בו, ואירע כן בג' ראשי חדשים או בג' אחד בשבת, קבעה לה וסת וחוששת לכל פעם שתקפוץ באותו זמן. ואם אחר כך הגיע א' בשבת ולא קפצה, או שקפצה בשני בשבת, אינה חוששת, שהרי לא קבעה אלא לקפיצות של אחד בשבת:

יט. יש קובעת וסת על ידי מקרים שיארעו בגופה כגון שמפקת, דהיינו כאדם שפושט זרועותיו מחמת כובד, או כאדם שפותח פיו מחמת כובד, או כאדם

שמוציא קול דרך הגרון, וכן אם מתעטשת דרך מטה, או חוששת בפי כריסה ובשיפולי מעיה, או שאחזוה צירי הקדחת, או שראשה ואיבריה כבדים עליה, בכל אחד מאלו אם יארע לה שלשה פעמים, וראתה, קבעה לה וסת, שבכל פעם שהיא חוששת מהם, אסורה לשמש. ומיהו בפיהוק או עיטוש של פעם אחד אין הוסת נקבע, אלא כשעושה כן הרבה פעמים זה אחר זה. ואם אירע לה שלשה פעמים, שבכל פעם עשתה כן הרבה פעמים, הרי זה וסת. וכל אלו הוסתות שבגופה אין להם זמן ידוע, אלא בכל פעם שיקרה לה זה המקרה, הוא וסת. ואם בא וסת הגוף לזמן ידוע, כגון מראש חודש לראש חודש או מכ' יום לכ' יום, קבעה לה וסת לזמן ולמיהוש הוסת, ואינה חוששת אלא לשניהם ביחד, ואם הגיע העת ולא בא המיחוש, או שבא המיחוש בלא עתו אינה חוששת. הגה: ודוקא שקבעה לה וסת לשניהם ביחד, אבל מתחלה חוששת לכל אחד בפני עצמו, כי אינה יודעת איזהו מהן תקבע, וכמו שנתבאר לעיל גבי וסת הדילוג וימים, או בהפלגה ובימים, וכן יתבאר בסמוך:

כ. פיהקה ב' פעמים בראש חודש, וראתה ואחר כך פיהקה שלא בראש חודש וראתה, הוברר הדבר שאין ראש חודש גורם אלא הפיהוק. וכן אם בפעם

השלישית ראתה בראש חודש בלא פיהוק, הוברר הדבר שאין הפיהוק גורם אלא הראש חודש. אבל אם פיהקה ב' פעמים בראש חודש, ובפעם השלישית פיהקה בכ"ט לחדש, ולא ראתה, ובראש חודש ראתה בלא פיהוק, קבעה לה וסת לפיהוק של ראש חודש, שפיהוק של אתמול גרם לראייה של ראש חודש:

כא. פיהקה בראש חודש וראתה, וחזרה ופיהקה בתוך ימי החדש, חוששת לאותו הפיהוק ואסורה לשמש עד שתבדוק. שכל וסת בין של ימים בין של הגוף חוששת לו בפעם אחת, ויש לחוש שמא תקבע וסת לפיהוק בלא זמן ידוע. ואם בדקה ונמצאת שלא ראתה, אינה חוששת עוד לפיהוק גרידא אבל חוששת לראש חודש, שמא תקבע לראש חודש:

כב. וכן הדין בימים. אם פיהקה היום, ופיהקה לסוף ל', אם תפק אפילו שלא ביום שלשים חוששת לאותו פיהוק שמא תקבע לפיהוק גרידא. פיהקה בתוך שלשים ולא ראתה, אינה צריכה לחוש עוד לפיהוק גרידא אבל צריכה לחוש לסוף שלשים, וכן צריכה לחוש ליום הקבוע בחדש שפיהקה בו, שמא תקבע וסת לימים:

כג. כל אלו הוסתות שנקבעים על ידי מקרה אין אחד קובע עם הבירו, אלא כל שפיהקה שלש פעמים

וראתה, קבעה וסת. אבל אם פיהקה פעם אחד ונתעטשה שתי פעמים, אין מצטרפים. הגה: אכלה שום וראתה, אכלה בצל וראתה, אכלה פלפלין וראתה, יש אומרים שקבעה לה וסת לראות על ידי כל אכילת דברים חמים (הרא"ש פרק האשה ומלכא ריט שבוטות). ויש אומרים שכל זה שתראה על ידי מאכל דינו כמו שתראה על ידי קפיצה ושאר מעשה שהיא עושה, שמקרי ראייה על ידי אונס ואינה קובעת וסת אלא עם הימים (בית יוסף לעת הרשב"א). ויש אומרים שדינו כוסת שתראה על ידי מקרה שבגופה וקובעת אותו אפילו בלא ימים שוים (בית יוסף בשם תוספות):

כד. וכולם, אין חוששין להם אלא לשעתן, כיצד, היתה רגילה לראות עם התחלת הוסת מיד, אסורה כל זמן המשכת הוסת. היתה רגילה לראות בסופו, אינה אסורה אלא בסופו. במה דברים אמורים, בזמן שכל הראייה מובלעת בתוך הוסת, אבל אם אין כל הראייה מובלעת בתוך הוסת, אלא נמשכת גם אחר הוסת, אסורה מתחלת הוסת עד סוף עונה אחת:

כה. אם אחד מאלו בא לזמן ידוע, אז ודאי אסורה כל עונת הוסת, כמו וסת ימים גרידא:

כו. כשם שחוששת לוסת הימים בפעם אחת, כך חוששת לוסת הגוף בפעם אחת. כיצד, היתה מפהקת פעם אחת, וראתה, כשתפהק פעם אחרת,

יורה דעה

הלכות נדה לב

חוששת לו, וכשם שוסת הימים שאינו קבוע נעקר בפעם אחת, שאפילו ראתה שני פעמים ליום ידוע אם הגיע זמן שלישי ולא ראתה, נעקר לגמרי, כן הוא וסת הגוף. וכשם שוסת הימים הקבוע בג' פעמים צריך עקירה ג' פעמים ובדיקה, כן הוא וסת הקבוע בגוף. ומאימתי עקירתו, משיקרה מקרה, ולא תראה. היה המקרה לזמן ידוע, אינו נעקר אלא אם כן בא המקרה שלש פעמים בזמנו, ולא ראתה, אבל במקרה לבדו, או זמן לבדו שלא ראתה בהם, אינו נעקר:

כז. תינוקת שלא הגיע זמנה לראות, והיא קטנה שלא הגיעה לימי הנעורים אפילו הביאה שתי שערות, וכן אפילו הגיעה לימי הנעורים אם בדקה ולא הביאה שתי שערות, היא קובעת וסת כשאר נשים בשלש ראיות בשאר הוסתות, ובארבעה בוסת ההפלגות, אלא שיש הפרש בינה לגדולה שאף על פי שהוחזקה רואה וקבעה לה וסת, אם פסקה ג' עונות בינוניות שהם צ' יום ולא ראתה, אינה חוששת לוסת הראשון כלל, וחזרה לקדמותה. ואפילו חזרה לראות באותן עונות שהיתה למודה (פירוש נהוגה) לראות בהן, אינה חוששת עד שתחזור ותקבענו ג' פעמים, לפי שאינה בת דמים ונתגלה שדמים הראשונים מקרה היה. ראתה ג'

ראיות בג' עונות מכוונות שלא פחתה ולא הותירה, נתגלה שדילוג הראשון אינו סילוק דמים, אלא שינוי וסת. לפיכך, ראייה ראשונה שממנה התחילה (לדלג) מצטרפת לג' ראיות אחרונות, ונמצאו ד' ראיות וג' הפלגות ביניהם מצ' לצ'. אבל אם פחתה או הותירה, שלא היו הראיות מכוונות, אז אי אפשר לראשונות להצטרף, ועד שתראה ד' ראיות מכוונות אינה קובעת וסת להפלגות:

כח. וכן זקנה שעברו עליה שלש עונות משהזקינה, ולא ראתה, הרי זו מסולקת דמים ואינה חוששת לוסתה הראשון. (וקטנה וזקנה אינן חוששות לוסת שאינו קבוע) (בית יוסף נספח בס"ט א'):

כט. איזו היא זקנה, כל (שזקנה כל כך שראויה) שקורין לה אימא בפניה מחמת זקנותה ואינה חוששת (ט"ו):

ל. חזרה וראתה, דינה כדין תינוקת שלא הגיע זמנה לראות:

לא. חזרה לראות בעונות קטנות שהיתה למודה להיות רואה בהן, חזרה לקביעותה הראשון. אם וסת ההפלגות חזרה לקדמותה, אם תהיה ההפלגה כמו שהיתה למודה תחלה, אם בשאר הוסתות, אפילו בפעם אחת חוזרת לקדמותה, שהרי נתגלה שדילוג הראשון לא סילוק דמים הוא אלא מקרה.

יורה דעה

הלכות נדה לד

ובזה המור דין הזקנה מדין הקטנה שלא הגיע
זמנה לראות:

לב. פעמים שהאשה קובעת לה וסת בתוך וסת. כיצד,
ראתה שלש פעמים בראש חודש, ורביעית בב'
לחודש ובראש חודש וכן בחמישית ובששית, הרי
קבעה שתי וסתות:

לג. מעוברת, לאחר שלשה חדשים לעיבורה ומניקה
כל כ"ד חודש אחר לידת הולד, אינה קובעת וסת.
אפילו מת הולד או גמלתו, שדמים מסולקים מהן
כל זמן עיבורה וכל כ"ד חודש. ומכל מקום
חוששת לראיה שתראה כדרך שחוששת לוסת
שאינו קבוע:

לד. מעוברת, משהוכר עוברת, ומניקה, כל כ"ד חדש,
אינה חוששת לוסת הראשון. אפילו היה לה וסת
קבוע והגיע תוך הזמן הזה, אינה צריכה בדיקה
ומותרת לבעלה. ואפילו שופעות ורואו' דם באותן
עונו' שהן למודות לראות בהן, אינו אלא במקרה.
עברו ימי העיבור וההנקה, חוזרות לחוש לוסתן
הראשון. כיצד, היה לה וסת לימים, אם למודה
לראשי חדשים, חוששת לראש חודש ראשון
שהיא פוגעת בו. וכן כל כיוצא בזה. וכן הדין אם
היה לה וסת הגוף או לזמן ידוע, אבל אם היה
וסתה וסת ההפלגה, אי אפשר לחוש עד שתחזור

לראות. חזרה לראות אפילו פעם א' חוששת ליום
ההפלגה שהיתה למודה להפליג:

סימן קצ – דיני כתמים ובדיקת האשה, ובו נ"ד סעיפים

א. דבר תורה אין האשה מטמאה ולא אסורה לבעלה
עד שתרגיש שיצא דם מבשרה, וחכמים גזרו על
כתם שנמצא בגופה או בבגדיה, שהיא טמאה,
ואסורה לבעלה אפילו לא הרגישה ואפילו בדקה
עצמה ומצאה טהורה. וצריכה הפסק טהרה,
שתבדוק עצמה ותמצא טהורה, ואחר כך תמנה
שבעה נקיים חוץ מיום המציאה (כאילו ראתה ודאי,
וכמו שיתבאר לקמן סימן קצ"ו). ואם הרגישה שנפתח
מקורה להוציא דם ובדקה אחר כך ולא מצאה
כלום, יש מי שאומר שהיא טמאה:

ב. לא גזרו בתינוקת שלא הגיע זמנה לראות, דהיינו
שהיא פחותה מי"ב, אפילו הביאה שתי שערות, וכן
אפילו היתה יתירה מי"ב אם בדקה ולא הביאה ב'
שערות, בין שהיא בתולה בין שהיא בעולה,
ואפילו אם ראתה כבר ב"פ. אבל לאחר שראתה
שלש פעמים חוששת לכתם:

ג. היתה שופעת כמה ימים, או שהיתה מזלפת טיף
אחר טיף בלא הפסק, אינו אלא כראיה אחת עד

יורה דעה

הלכות נדה לו

שתפסיק. אבל אם פסקה מעט, וחזרה וראתה שלש פעמים אפילו ביום אחד, הרי זו מוחזקת בדמים וכתמה טמא. ויש מי שאומר שאין כתמה טמא אלא אם כן ראתה דם שלשה וסתות. (ויש להחמיר כסברא הראשונה) (היא סברת רש"י ורשב"א והטור ועוד פוסקים):

ד. תינוקת שלא הגיע זמנה לראות וראתה ג' פעמים, ופסקה מלראות שיעור שלש עונות, שהם צ' יום, חוזרת לקדמותה וכתמה טהור עד שתחזור ותראה שלש פעמים:

ה. לא גזרו על הכתם אלא אם כן יש בו כגריס ועוד, ושיעור הגריס הוא כט' עדישים (ג' על ג') (סמ"ג וטור), ושיעור עדשה כד' שערות (אגור בשם מהרי"ל) (שהוא ל"ו שערות כמו שהן קבועות בגופו של אדם) (תשובת מהרי"ז סימן ס"ט). וכל זמן שאין בו כזה השיעור אנו תולין לומר דם כנה הוא, אף על פי שלא הרגה כנה. אבל כשיש בו כזה השיעור אין תולין בכנה, בין אם הוא מרובע או אם הוא ארוך. ואם נזדמן לה גריס יותר גדול מזה השיעור, משערין בו:

ו. הא דבעינן שיעורא, בין בכתם הנמצא על חלוקה בין בכתם הנמצא על בשרה. ויש אומרים שלא אמרו אלא בכתם הנמצא על חלוקה, אבל כתם

הנמצא על בשרה בלבד, במקומות שחוששין להם,
אין לו שיעור:

ז. אם הרגה פשפש או הריחה ריחו, תולה בו עד
כתורמוס (פירוש מין ממיני הקטניות שהוא מר ובלע"ז
לופינ"ו):

ח. אם אין בכתם במקום אחד כגרים ועוד, אף על פי
שיש שם טיפין הרבה סמוכין זה לזה עד שאם
נצרפם יש בהם יותר מכגרים, טהורה, שאנו תולין
כל טיפה וטיפה בכנה עד שיהא בו כגרים ועוד
במקום אחד. ויש אומרים דהני מילי כשנמצאו על
חלוקה, אבל אם נמצאו על בשרה, מצטרפין
לכגרים ועוד:

ט. כתם הנמצא על בשרה, שהוא ארוך כרצועה או
עגול, או שהיו טיפין טיפין, או שהיה אורך הכתם
על רוחב יריכה, או שהיה נראה כאילו הוא ממטה
למעלה, הואיל והוא כנגד בית תורפה (פירוש גנאי
הוא והוא כנוי לערוה), טמאה, ואין אומרים אילו נטף
מן הגוף לא היה כזה:

י. כתם שנמצא על דבר שאינו מקבל טומאה, לא
גזרו עליו. כיצד, בדקה קרקע עולם (או בית הכסא
שאינו מקבל טומאה) (מרדכי הלכות נדה בס"ג וסמ"ק), או כל
דבר שאינו מקבל טומאה, וישבה עליו ומצאה בו

יורה דעה

הלכות נדה לה

כתם, וכן כתם שנמצא על בגד צבוע, טהורה.
(לפיכך תלבש האשה בגדי צבעונין, כדי להצילה מכתמים)

(הרמב"ם ובגמרא פרק האשה):

יא. לא בכל מקום שימצא שם כתם טמאה, אלא במקום שאפשר שבא שם מן המקור. כיצד, נמצא על עקבה, טמאה. וכן אם נמצא על כל אורך שוקה ופרסותיה מבפנים, והם המקומות הנדבקים זה בזה בעת שתעמוד ותדבק רגל ברגל ושוק בשוק, וכן אם נמצא על ראש גודל רגליה (וכל שכן על רגליה ממש) (בית יוסף בשם רשב"א), וכן אם נמצא על ידיה, אפילו על קשרי אצבעותיה, שהידים עסקניות הן ושמא נגעו באותו מקום. אבל אם נמצא על שוקיה ועל פרסותיה מצד חוץ, או אפילו מהצדדין, ואין צריך לומר למעלה מאותו מקום, טהורה. ואם יודעת שנזדקרה והגביהה רגליה למעלה, טמאה בכל מקום שתמצאנו, אפילו למעלה מהחגור, בין מלפניה בין מלאחריה, אפילו עברה בשוק של טבחים או נתעסקה בכתמים. ודוקא כשנמצא על בשרה לבד, אבל אם נמצא על בשרה וגם על חלוקה, אם עברה בשוק של טבחים או נתעסקה בכתמים, תולה בו בין שנמצא למטה מהחגור או שהגביהה רגליה ונמצא למעלה מהחגור (הרמב"ן ורשב"א). במה דברים אמורים,

שכשנמצא הכתם על בשרה בלבד אינה תולה, כשאינן לה לתלות אלא בעסק הכתמים או בשוק של טבחים, אבל אם יש מכה בגופה שיכולה לתלות בה, שאפשר שיבא הדם ממנה, תולה בה, וטהורה. ואם המכה בכתפה והכתם על יריכה במקום שאי אפשר לבא מהמכה, טמאה:

יב. נמצא הכתם על חלוקה למטה מהחגור, או במקום החגור עצמו, טמאה. אפילו נמצא לצד חוץ. (ואין חילוק בין נמצא בחלוקה לפנייה או מאחרייה או מן הצדדין, מפני שהבגדים חוזרין הנה והנה) (כ"ט יוסף בק"ט ה"א"כ"ד בספר בעלי הנפש והשכ"ח בתורת הבית). ואם עברה בשוק של טבחים, טהורה, אפילו נמצא לצד פנים ועל בשרה. ואם נמצא על חלוקה בלבד, מהחגור ולמעלה, טהורה אפילו נזדקרה והגביהה רגליה, ואפילו לא עברה בשוק של טבחים, שאילו בא מן המקור היה נמצא על בשרה:

יג. נמצא על בית יד של חלוקה, אם המקום שנמצא בו הדם בבית יד מגיע עד בית תורפה, טמאה אפילו אינה יכולה להגיע שם אלא אם כן תשחה הרבה, ואם אינה יכולה ליגע שם כלל, טהורה:

יד. היתה פושטתו ומתכסה בו בלילה, בכל מקום שימצא בו, טמאה, מפני שהוא (חוזר) הילך והילך. וכן הדין אם נמצא במעפורת שמכסה ראשה או

שחוגרת בו (רמב"ם). ואם קשרה בו ראשה היטב וכשנעורה גם כן מצאתו קשור יפה, אינה חוששת:

טו. שתי נשים שכיסו ראשון בחלוק א', שתיהן טמאות. ואם אחת כיסתה והאחרת לא כיסתה, אף על פי ששתיהן לבשו החלוק, ונמצא הכתם למעלה מהחגור, אותה שכיסתה טמאה, והאחרת טהורה:

טז. אם יש לה מכה בצוארה ונמצא הכתם בחלוק אפילו למטה מהחגור שאי אפשר ליגע שם מהמכה, אם פושטתו ומתכסה בו תולה במכתה, שאני אומר נתהפך ובא לו שם:

יז. מצאה כתם למעלה מהחגור וכתם למטה ממנו, ויודעת שלא נזדקרה, טהורה, שאני אומר כמו שהעליון בא מעלמא כך בא התחתון. במה דברים אמורים כשיש בעליון כגריס ועוד, או יותר, שודאי מעלמא בא, שהרי אין לתלותו בכנה. אבל אם אין בו כגריס ועוד, אין תולין אותו מעלמא, דשמא דם כנה הוא. ואם יש בתחתון כגריס ועוד, שאין לתלות בכנה, טמאה:

יח. כיון שכתמים דרבנן, מקילין בהם ותולה בכל דבר שיכולה לתלות. כיצד, שחטה בהמה חיה או עוף, או נתעסקה בכתמים, או ישבה בצד המתעסקים

בהם, או שעברה בשוק של טבחים ונמצא דם
 בבגדיה, תולה בה וטהורה. אפילו לובשת ג'
 חלוקים זה על זה, ונמצא אפילו בתחתון, טהורה.
 אבל אם נמצא על בשרה, אינה תולה אלא אם כן
 יש לה מכה בגופה אז תולה בה, אפילו על בשרה
 אם הוא במקום שאפשר לדם לנטף משם. ואפילו
 נתרפאת, אם אפשר לה להתגלע ולהוציא דם על
 ידי חיכוך, תולה בה, ואף על פי שעכשיו עלה
 עליה קרום ואינה מטפטפת (השב"א ומרדכי וסה"ת וסמ"ג):

יט. כשם שתולה בה כך תולה בבנה ובבעלה אם
 נתעסקו בכתמים או אם יש בהם מכה, לפי שדרכם
 ליגע בה. אבל אם היו עסוקים בדם ולא נמצא
 בהם דם, אינה תולה בהם אלא אם כן היו עסוקים
 בדבר שדרכו לינתז כגון שחיטה וכיוצא בה. הגה:
 והוא הדין אם שכבה במטה עם נשים שיש להם מכות בגופן,
 תולה בהן כמו בבנה ובעלה (מרדכי הלכות נדה ובשערי דורא):

כ. מי שרגיל לצאת ממנו דם דרך פי האמה, ובשעת
 תשמיש נמצא בעד האשה דם, תולה בבעלה:
 כא. היכא דאישתכח כתם בשיפולה מאחורה, ומכה
 איכא מקמא, תליא בה, דאפשר אדיתבא, הך
 דבתרא אתא לקמה ונטפה בה מההיא מכה:

יורה דעה

הלכות נדה מב

כב. ספק אם עברה בשוק של טבחים או אם ישבה בצד המתעסקים בכתמים, אינה תולה בהם. במה דברים אמורים, בעיר שהטבחים או המתעסקים בכתמים יושבים במקום ידוע, אבל אם דרכם להתעסק כאן וכאן, תולין אפילו מספק, שמא נתעסקו במקום שעברה, ולא הרגישה:

כג. נתעסקה בדבר אדום ונמצא עליה כתם שחור או איפכא, אין תולין בו. במה דברים אמורים, אדום בשחור ושחור באדום, אבל אדום באדום ושחור בשחור, אפילו אם אינו ניכר ממש שדומה לו, תולה בו, כגון שנתעסקה במי תלתן או במי בשר או בקילור אדום קצת, תולה בו האדום:

כד. נתעסקה בתרנגולת, תולה בו אדום ושחור וכרכומי, לפי שדם שחיטתה אדום, ודם איבריה שחור, ודם בני מעיה כרכומי:

כה. שתי נשים שנתעסקו בצפור אחת שאין בו דם אלא כסלע, ונמצא על כל אחת כסלע, שתיהן טמאות:

כו. נתעסקה בדם שאי אפשר שיהיה ממנו כתם אלא כגריס, ונמצא עליה כשני גריסין, הרי זה תולה כגריס בדם שנתעסקה בו וכגריס במאכולת. אבל אם נמצא הכתם יותר מכשני גריסין, טמאה (רמב"ם פרק ט' וקצ"ח וקל"ה צ"ה וס"ה). ויש מחמירין ומטמאין בכל זה

מג יורה דעה הלכות נדה

(הל"א"ף והט"ו). ומכל מקום נראה דיש לסמוך אמקילין,
דבכתמים שומעין להקל:

כז. נתעסקה בפחות מכגריס, ונמצא עליה כגריס
ועוד, טהורה. שאני אומר כתם זה מעסק הכתמים
הוא וכבר היה שם דם מאכולת (פירוש דם כינה)
שנצטרף אליו עד שחזר ליותר מכגריס. וכן אם
נתעסקה בפחות מכגריס, ונמצא עליה כשני
גריסין, טהורה. הגה: ויש מחמירין ומטמאין. ומכל מקום
אם נתעסקה בדם ואינה יודעת בכמה, אזלינן לקולא ואמרינן
שהיה בדם כשיעור הכתם (בית יוסף וכן כתב הרשב"א ור"א"ף וטור וכל"ח
כתב דדעת הרב דהכל מחמירין כ"ע וכמ"ף בס"ק ל"ז):

כח. האשה שמצאה על חלוקה כשני גריסין וכינה
מעוכה בו, טהורה. שהגריס האחד ודאי מכינה
המעוכה בו, והגריס השני אנו תולין אותו בכינה
אחרת, כיון שאין בו כגריס ועוד:

כט. הרגה פשפש שאנו תולין בו עד כתורמוס, חזר
כתורמוס לשיעור הגריס לכל הדינים שאמרנו:

ל. אינה צריכה להקיף (פירוש ענין הקפה הוא לדמות דבר
לדבר) הכתם לדבר שהיא תולה בו, אלא תולה מן
הסתם עד שתדע שזה שחור וזה אדום:

לא. מצאה כתם ואין לה במה לתלות, והדבר מסופק
אם הוא דם או צבע, מעברת עליו ז' סמנים אם

יורה דעה

הלכות נדה מד

עמד בעיניו הרי זה צבע וטהורה, ואם אינה מעברת עליו, טמאה מספק. ועכשיו אין לנו העברת ז' סמנים, מפני שאין אנו בקיאים בקצת משמותם:

ל.ב. האשה שהיתה עוסקת במלאכתה, ונמצא דם במקום שעברה על דבר שהיה בדוק לה מתחילה (והוא מקבל טומאה) (דברי עלמו בדרכי משפחה וכן הוא ברא"ש פרק האשה וקצ"א סוף שער ד' ותוספות ל"ג דף כ"ח), תחזור להתעסק כמו שעשתה, אם יזדמן שתעבור על המקום שנמצא בו הדם, טמאה. ואם לאו, טהורה:

ל.ג. האשה שבדקה עצמה בעד (פירוש סמרטוט מענין וכבגד עדים כל צדקותינו (ישעיה סד, ה)) הבדוק לה, ונמצא עליו אפילו טיפה כחרדל, בין עגול בין משוך, טמאה. ולא עוד, אלא אפילו נמצא על הכתם מאכולת מעוכה, טמאה. וכן הדין כשבדקה בו והניחתו בקופסא ואחר שעה בדקה אותו ומצאה עליו דם כל שהוא, בין משוך בין עגול, טמאה:

ל.ד. בדקה עצמה בעד הבדוק לה והניחתו תחת הכר או תחת הכסת, ולמחר נמצא עליו דם, אם משוך, טמאה, שחזקתו מהקינוח. ואם עגול, ואין בו כגריס ועוד, טהורה, שאין זה אלא דם מאכולת שנהרגה תחת הכר. הגה: והוא הדין אם הוא יותר

מכגריס, ויש מקום לתלות בו (בית יוסף) (כמו שנתבאר לעיל באיזה דבר תלינן כתם):

לח. בדקה עצמה בעד הבדוק לה וטחתו בירכה, ולמחר נמצא עליו דם, אם משוך, טמאה אפילו בכל שהוא, ואם עגול, טהורה, אם אין בו כגריס ועוד. ויש אומרים שאף עגול טמא בכל שהוא:

לו. בדקה עצמה בעד שאינו בדוק לה, אפילו הניחתו שמור בתיבתה ומצאה עליו דם, (אינה) טמאה (אלא) אם יש בו כגריס ועוד (טור בשם הרא"ש וע"פ). הגה: ודוקא בעד בינוני, דהיינו שאין חזקתו בדוק ולא מלוכלך (דכרי עלמו), אבל אם בדקה עצמה בעד שחזקתו מלוכלך, כגון שלקחה עד ממקום שדמים מצויין שם, שחזקתו שכבר היו בו כתמים, ובדקה עצמה בו ונמצא עליו כתם, טהורה אפילו יותר מכגריס, (כן משמע מהריטב"א שהביא בית יוסף):

לז. בדקה עצמה בעד שאינו בדוק לה, וטחתו בירכה, ואחר כך נמצא עליו דם, אפילו כגריס ועוד, טהורה. הגה: וכל שכן אם הניחתו אחר הבדיקה במקום שיש לתלות הכתם, דטהור אפילו ביותר מכגריס (דכרי עלמו ובית יוסף), אבל הניחתו במקום שאין דם שכיח, טמאה, אם הוא יותר מכגריס:

לח. איזהו עד הבדוק, כל שבדקתו, בין היא בין חברתה, ולא נודע שנכנס בו כתם, ולא העבירתו

יורה דעה

הלכות נדה מו

בשוק של טבחים, ולא בצד המתעסקים בכתמים,
הרי זה בחזקת בדוק:

ל"ט. אין האשה טמאה משום כתם שמצאה בחלוקה,
אלא אם כן היה בדוק לה קודם שלבשתו. אבל אם
אינו בדוק קודם שלבשתו, ולבשתו בלא בדיקה
ומצאה בו כתם, טהורה:

מ. בדקה חלוקה ופשטתו ומצאה טהורה, והשאלה
לחברתה, ולבשה, ומצאה בו כתם, הראשונה
טהורה, והשניה טמאה:

מ"א. לבשה חלוקה הבדוק לה, ופשטתו, והשאלתו
לישראלית נדה או לנכרית שהגיע זמנה לראות
וראתה פעם אחת, אף על פי שאינה רואה בימי
השאלת החלוקה, ואחר כך נמצא בו כתם, תולה
בהן וטהורה. והוא הדין אם בדקתו והשאלתו
להן, ואחר כך לבשתו היא ומצאה בו כתם,
שתולה בהן (וכו פירוש רש"י ורמב"ם וטור), ואפילו היא
בספירת שבעה נקיים. (ועיין לקמן סימן קצ"ו, דבג' ימים
הראשונים של ז' נקיים אין מקילין בכתמים לתלות בדבר
אחר):

מ"ב. השאלתו לקטנה, שלא ראתה מעולם, ולבשתו
קטנה זו לאחר שנבעלה קודם שחיתה המכה, או
שהשאלתו לנערה שלא ראתה, ולבשתו תוך

ארבעה לילות לבעילתה, או שהשאלתו ליושבת על דם טוהר, תולה בהן ואפילו בזמן הזה (לאב"ד וטור בשם יג' אומרים וס"ה ור' ירוחם לענת למב"ס ורא"ה צב"ה). וכן אם השאלתו לסופרת ז' שלא טבלה, תולה בה ובעלת החלוק טהורה, וחברתה ששאלתו מקולקלת:

מג. השאלתו לבעלת הכתם, בין שהיתה יושבת כבר על הכתם קודם שאלה בין שראתה כתם בחלוק אחר לאחר ששאלה את זה, אין תולות זו בזו ולא זו בזו ושתייהן צריכות לחוש. וכל שכן אם השאלתו לטהורה, וחזרה ולבשתו, ששתייהן צריכות לחוש (טור וכן מורים בפשיטות בש"ס ופוסקים טובי זמננו):

מד. לבשה חלוק בימי נדתה ולא בדקתו, ולבשתו בימי טהרתה ונמצא בו כתם, תולה שמימי נדותה הוא:

מה. לבשה חלוק קודם שהיתה מעוברת, ואחר שנתעברה לבשתו בלא בדיקה ומצאה עליו כתם, תולה בלבישת הימים שלא היתה מעוברת. וכן המניקה, תולה בעצמה כמו שתולה בחברתה. (וכן זקנה תולה בעצמה בימים שלא היתה זקנה) (בית יוסף בשם סקב"ח):

מו. חלוק שלבשתו בימי נדתה ונתכבס, וחזרה ולבשתו בזמן שהיא טהורה בלא בדיקה, אם נתכבס על ידי ישראלית ואינה בפנינו לשאול, חזקה בדקתו

יורה דעה

הלכות נדה מה

בשעת כיבוס, ואינה תולה בה. ואם היא בפנינו ואומרת שלא בדקתו, תולה לומר שמתחילה היה ולא עבר על ידי הכיבוס. ואם נתכבס על ידי שפחה או נכרית, אפילו אינה לפנינו, תולה לומר שמתחילה היה. ואם אפשר לעמוד על הבירור, כגון שמכרת במראיתו, אם מקדיר דהיינו שנכנס לתוך הבגד, בידוע שקודם כיבוס היה. ואם מגליד, דהיינו שאינו נכנס לתוך הבגד, בידוע שאחר כיבוס היה. ואם אינה בקיאה בכך, חוששת להחמיר (לעט סכאב"ד):

מז. לבשה חלוק הבדוק לה, ופשטתו וכבסתו והשאילתו לחבירתה, ונמצא עליו כתם, אם מגליד, בידוע שמהשניה היא והיא טמאה והראשונה טהורה. ואם הוא מקדיר, בידוע שמהראשונה היא, והיא טמאה והשניה טהורה:

מח. שתי נשים שלבשו חלוק אחד בדוק ונמצא בו כתם, אם הוא מהחגור ולמטה לשתייהן, שתייהן טמאות. ואם הוא למעלה מהחגור לשתייהן, שתייהן טהורות. היתה אחת ארוכה ואחת קצרה, אם הוא מהחגור ולמטה לארוכה כשם שהוא לקצרה, שתייהן טמאות. ואם הוא מהחגור ולמטה לקצרה, ולמעלה מהחגור לארוכה, קצרה טמאה, וארוכה טהורה. במה דברים אמורים, כשלא פשטו אותו

בלילה לכסות בו את ראשן, אבל אם כיסו בו את ראשן, שתיהן טמאות. כיסתה אחת מהן את ראשה ולא השניה, אותה שכיסתה את ראשה טמאה, וחבירתה טהורה:

מט. שלש נשים שלבשו חלוק אחד, או שישבו על ספסל אחד זו אחר זו, ואחר כך נמצא עליו כתם, כולן טמאות והוא שיהא הספסל מדבר המקבל טומאה. במה דברים אמורים, בזמן שכולן שוות. אבל אם היתה אחת מהן ראויה לראות יותר מחברתה, כגון שהיא זקנה או מעוברת או מניקה או שלא ראתה דם מימיה אף על פי שנשואה, אותה שאינה ראויה לראות תולה בראויה:

ג. שלש נשים שישנות במטה אחת ומשולבות, (פירוש תכופות ודבוקות יחד כשליבות הסולם), שרגליהן מעורות זו בזו ונמצא דם תחת אחת מהן, כולן טמאות. ואם אינן משולבות זו בזו ונמצא דם תחת האמצעית, כולן טמאות. נמצא תחת הפנימית, היא ואמצעית טמאה, והחיצונה טהורה. נמצא תחת החיצונה, היא והאמצעית טמאה, והפנימית טהורה. במה דברים אמורים, כשעלו דרך מרגלות המטה, אבל אם עלו דרך החיצונה, כולן טמאות, שאולי דרך עברתה נטף ממנה. והני מילי כשלא נמצא על סדין העליון (טור בשם סל"ט), אבל אם נמצא

בו, בין כך ובין כך כולם טמאות, מפני שהוא עשוי להתהפך אילך ואילך:

גא. כל זה מיירי שלא בדקה שום אחת מהן, או שבדקו שלשתן ומצאו טהורות, אבל אם בדקה אחת או שתיים ומצאו טהורות, הן טהורות והאחרת שלא בדקה, טמאה. ואם בדקה גם השלישית ומצאה טהורה, כולן טמאות. ואם בדקה אחת ומצאה טמאה, האחרות שלא בדקו תולות בה, והן טהורות. בדקו שתיים ומצאו טמאות, הן טמאות, והשלישית טהורה, מפני שתולה בהן. והא דתלינן באותה שמצאה טמאה, לטהר האחרת, וכן הא דמטהרין לאותה שמצאה טהורה, דוקא שקנחה עצמה בעד שבידה מיד תיכף למציאת הדם, אבל אם שהתה כדי שיעור בדיקה, דהיינו כדי שתקנה בחורין ובסדקים, אין הבדיקה מועלת לטמאה לטהר האחרת, ולא לטהורה לטהר עצמה:

גב. במה דברים אמורים, כשכולן שוות. אבל אם אחת ראויה לראות יותר מחבירתה, שאינה ראויה תולה בראויה. כיצד, אחת זקנה שעברו עליה שלשה עונות ולא ראתה, ואחת ילדה, זקנה טהורה, וילדה טמאה. אחת מעוברת שהוכר עוברת, ואחת שאינה מעוברת, מעוברת טהורה, ושאינה מעוברת, טמאה. אחת בתולת דמים שלא ראתה

מעולם, ואחת שראתה, שלא ראתה, טהורה. ושראתה, טמאה. אחת מניקה ואחת שאינה מניקה, מניקה, טהורה, ושאינה מניקה, טמאה. וכשם שתולה בחברתה כך תולה בעצמה, שאם לבשה חלוק בזמן שאינה מעוברת, ואחר כך לבשתו בזמן שהיא מעוברת, ונמצא עליו דם, תולה בימים הראשונים שלא היתה מעוברת, וכן מניקה וזקנה, וטהורה. ואם היו כולן שוות מניקות או זקנות או אחת זקנה ואחת מניקה, אין תולות זו בזו. היו שלשתן (ערומות) [ערות] ושוכבות על המטה או יושבות על הספסל כאחת, ונמצא דם תחת אחת מהן, אפילו תחת האמצעית, כיון שכל אחת מכרת מקומה אותה שתאמר: ברי לי שלא באתי למקום שנמצא הדם, טהורה. ואם נמצא ביניהן, השתים שנמצא ביניהן טמאות, והאחרת טהורה. ואם עלו דרך החיצונה ונמצא תחת החיצונה, כולן טמאות. תחת האמצעית, אמצעית ופנימית טמאות, והחיצונה טהורה. תחת הפנימית, היא לבדה טמאה, ושתים החיצונות טהורות. ואם היה להן עסק לצד פנים שדרכן לקרב לצד הפנימי, כגון שהן טוחנות ברחיים, ונמצא דם תחת הפנימית, שתים הפנימיות טמאות, ואם נמצא

יורה דעה

הלכות נדה נב

תחת החיצונה, היא טמאה ופנימית טהורה, שאין פנימית דוחקת לבא לצד החיצונה:

נג. הא דאמרינן: נמצא דם בחלוק או מטה או ספסל כולן טמאות, אם נתעסקה אחת בכתמים, כולן טהורות, שכולן תולות בה והיא תולה בכתמים:

נד. אין בכתמים משום וסת. כיצד, מצאה כתם בראש חודש, אפילו שלש פעמים, לא קבעתו ולא עוקרתו. הוין מכתמי עד הבדוק לה, שהם מטמאים בכל שהן, והרי הן כראיות לכל דבר:

סימן קצא – דין אשה שמצאה דם בהשתנה, ובו סעיף אחד

א. האשה שהשתינה מים ויצא דם עם מי רגליה, בין שהשתינה והיא עומדת, בין שהשתינה והיא יושבת, הרי זו טהורה. ואפילו הרגישה גופה ונזדעזעה, אינה הוששת, שהרגשת מי רגליה היא זו שאין מי רגלים מן החדר, ודם זה דם מכה הוא בחלחולת או בכוליא. הגה: ויש אומרים דאין להתירה אלא ביושבת והשתינה, אבל בעומדת, אם מקלחת לתוך הספל ונמצא שם דם, טהורה. אבל אם שותתין על שפת הספל ונמצא שם דם, טמאה, דהואיל [והמקור] צר חוזרין למקור ומביאים דם (הטור בשם הרא"ש). ויש אומרים דאפילו ביושבת אין להתיר אלא במקלחת ונמצא הדם תוך הספל,

אבל על שפת הספל, טמאה. ובעומדת, בכל ענין, טמאה
 (מרכזי הלכות נדה ובית יוסף בשם הגהות מיימוני ופערי דורא וכו' סימן ק"ז וכן משמע
 מתשובת הר"ן ומהר"ם בתשובות סימן תר"ל ואגודה והגהות פערי דורא בשם מהר"ט),
 והכי נהוג. ודוקא כשנמצא הדם בספל שהיא משתנת שם
 לחוד, דידוע שהוא ממנה, אבל אם נמצא בספל שאיש
 ואשה מטילין שם מים, טהורה בכל ענין (טור ופוסקים מהש"ס).
 וכל זה אם נמצא דם במקרה, אבל אשה שרגילה לראות דם
 במי רגליה ומרגשת כאב בשעה שמתלת מים כגון החולי
 שקורין (האר"ן ווינ"ד), נראה דיש להתיר בכל ענין, דהא
 איכא ידיים מוכיחות שיש לה מכה המכאיב אותה בהטלת מי
 רגליה וממנו הדם יוצא. ואפילו אם מצאה דם אחר הטלת מי
 רגלים, כשמקנחת עצמה, טהורה, דמאחר דמרגשת כאב
 ואינה מוצאה דם רק אחר הטלת מי רגלים, ודאי דם מכה
 הוא (בהגהות פערי דורא בשם מהר"ל והוא בתשובת מהר"ל סימן ר"ג שכתב כן בשם
 מהר"ט ובית יוסף בשם אגור בשם מהר"ט). אך יש מחמירין שלא להתיר
 רק באשה שיש לה וסת להצריכה בדיקה (לעת מהר"ל ע"ס),
 דהיינו קודם שתשתין, תבדוק עצמה היטב בחורין ובסדקין
 ואם לא תמצא דם תכניס מוך נקי על המקור בפנים, ותשתין
 ותקנח עצמה יפה ממזי רגליה ותוציא המוך, אם נקיה היא
 הוכחה גדולה דאין הדם מן המקור (ע"ס ובמהר"י), והכי נהוג.
 ואם בדקה עצמה ג' פעמים בכהאי גווי ומצאה המוך נקי,
 מותרת אחר כך בלא בדיקה שלא בשעת וסתה, דחזקה דדם
 מכה הוא מאחר שאינה מוצאה אותו רק אחר שהשתינה.

יורה דעה

הלכות נדה נד

וכל זה דוקא שמרגשת כאב עם מי רגליה, אבל אם אינה מרגשת כאב ובודקת עצמה אחר הטלת מים ומוצאה דם, אם לא מצאה דם במי רגליה ודאי טמאה (כן משמע פס ובהגהות מיימוני ובמלכי פס). אבל אם מצאה דם תוך מי רגליה וגם על העד שבדקה עצמה בו, יש אומרים דהיא טמאה, דלא התירו רק דם שנמצא תוך מי רגליה (מלכי הלכות נדה). ויש אומרים שהיא טהורה דדם שנמצא תולין שעדיין נשאר מתמצית מי רגלים (בית יוסף ממסמעות הרא"ש והר"ן). ויש להחמיר, מיהו אינה צריכה לבדוק אחר זה. ואפילו אם היתה רגילה לראות אם בדקה עצמה שלש פעמים ומצאה טהורה, שוב אינה צריכה בדיקה (פס במלכי). ואם אינה רגילה לראות רק לפרקים, קובעת לה וסת אם הוא בדרך קבע, בין וסת שוה בין וסת דילוגין (פס). ואם אינה מוצאה דם אחר כך כשבודקת עצמה, רק קרטין קרטין כמו חול וחצץ אדום, ונמצא כזה גם כן במי רגליה ובשעת וסתה, או לפעמים אחרים רואה דם ממש כשאר נשים, ואינה מוצאת אותו חול רק אחר מי רגליה, טהורה, דאינו דם רק חול שדרכו להוולד בכליות (בית יוסף פס תקנ"ב הר"ן):

סימן קצב – דיני כלה הנכנסת לחופה, ובו ה' סעיפים

א. תבעוה לינשא ונתפייסה, צריכה לישב שבעה נקיים, בין גדולה בין קטנה, ואפילו בדקה עצמה

בשעת תביעה ומצאה טהורה, שמא מחמת חימוד ראתה טיפת דם כחרדל ולא הרגישה בו. ומונה ז' ממחרת יום התביעה ואינה צריכה הפסק טהרה, שאף על פי שלא בדקה ביום התביעה להפסיק בטהרה, מונה מיום המחרת ז' נקיים. ומיהו צריכה בדיקה תוך ז' (כל יום לכתחלה) (בית יוסף בשם הרא"ש וב"ח שגם כן דעת רמב"ן), מיהו בדיעבד אם לא בדקה עצמה רק פעם אחת תוך ז' סגי) (בית יוסף והאחרונים):

ב. שבעת ימים הללו מונים אותה משעה שהיא סומכת בדעתה ומכינה עצמה לחופה, אף על פי שלא נתקדשה עדיין. הגה: ויש לסמוך הטבילה סמוך לבעילת מצוה בכל מה דאפשר (כך משמע במרדכי בשם רש"ם ור"מ ורוקח בשם רבנו ורבותיו ובהגהת מיימוני פרק י"א להלכות איסורי ביאה), והמנהג לטבול הכלה ליל ד' אף על פי שלא תבעל קודם מוצאי שבת (מרדכי ס), אבל אין להרחיק הטבילה מן הבעילה יותר מזה. ואם לא תבעל במוצאי שבת, יש לה לבדוק עצמה בכל יום עד בעילת מצוה (שם בהג"ה ובתוספות פרק קמ"א דיומא דף י"ח), ודוקא לכתחלה, אבל בדיעבד אין להחמיר אם בדקה רק פעם אחת תוך ז' (בית יוסף). וכל חתן ישאל לכלה קודם שיגע בה, אם שמרה ז' נקיים, (הגהת שערי דורא):

ג. אם דחו הנשואין מחמת איזה סבה אף על פי שישבה ז' נקיים צריכה לחזור ולישב ז' נקיים (ולטבול) כשיתפשרו לעשות הנשואין, (אף על פי

יורה דעה

הלכות נדה נו

שבדקה עצמה תמיד בימים שבינתיים, לא מהני), (מרדכי הלכות
נדה ובמהרי"ק פורש קנ"ט):

ד. עבר וכנסה תוך זמן זה, וכן חתן שפירסה כלתו
נדה קודם שבא עליה, לא יתייחד עמה, אלא הוא
ישן בין האנשים והיא ישנה בין הנשים. הגה: יש
אומרים אם היתה טהורה כשנשאה ולא בא עליה, ופירסה
נדה אחר כך, אינה צריכה שימור עוד (תרומת הלשן סימן כ"ג והגסות
אלפסי), והמחמיר תבא עליו ברכה (תרומת הלשן ע"ס). ואין לחלק
בזה בין בחור לאלמן או בתולה לאלמנה (רבינו ירוחם נתיב כ"ו). יש
אומרים שאסורה ליחד עמו ביום, כמו בלילה, ואין צריך
להיות שתי שמירות, רק הוא בין האנשים או היא בין הנשים
(טור בשם הרא"ש). ואם אינם ישנים בחדר אחד אינן צריכים
שימור כלל (בית יוסף בשם הרשב"א). ויש אומרים דבלילה צריך
שתי שמירות, וביום מותר להתייחד (הרא"ש ד'). והמנהג ליקח
קטן אצל החתן וקטנה אצל הכלה, ואין מתיחדין ביום בלא
קטן או קטנה:

ה. מחזיר גרושתו צריכה לישב שבעה נקיים:

סימן קצג – דין דם בתולים, ובו סעיף אחד

א. הכונס את הבתולה, בועל בעילת מצוה וגומר
ביאתו ופורש מיד. אפילו היא קטנה שלא הגיע
זמנה לראות ולא ראתה, ואפילו בדקה ולא מצאה

דם, טמאה שמא ראתה טיפת דם כחרדל וחיפהו
 שכבת זרע. הגה: ויש מקילין אם לא ראתה דם (הגהות מיימוני
 ב"ק סי' כ"א מ"א ד"א); ונהגו להקל אם לא גמר ביאה רק הערה בה
 ולא ראתה דם; אבל אם בא עליה ביאה ממש, צריך לפרוש
 ממנה אף על פי שלא ראתה דם (טור ובי"ט יוסף ב"ק ר"ב הפוסקים).
 ובעל נפש יחוש לעצמו שלא לשחוק בתינוקות. וצריכה
 שתפסוק בטהרה ותבדוק כל שבעה, ולא תתחיל
 למנות עד יום ה' לשימושה. ונוהג עמה ככל דיני
 נדה לענין הרחקה; אלא שנדה גמורה אסור לו
 לישן על מטתה אפילו כשאינה במטה, וזו מותר לו
 לישן באותה מטה, לאחר שעמדה מאצלו, ואפילו
 בסדין שהדם עליו:

סימן קצד – דיני יולדת ומפלת, ובו י"ד סעיפים

א. יולדת, אפילו לא ראתה דם, טמאה כנדה; בין
 ילדה חי, בין ילדה מת ואפילו נפל. וכמה הם ימי
 טומאתה, עכשיו בזמן הזה כל היולדות חשובות
 יולדות בזוב וצריכות לספור שבעה נקיים; נמצאת
 אומר שיולדת זכר יושבת ז' ללידה וז' לנקיים
 לזיבה, והיולדת נקבה יושבת שבועים ללידה וז'
 נקיים לזיבה. ימי לידה, שהם ז' לזכר וי"ד לנקבה,
 אם לא ראתה בהן עולים לספירת זיבתה; ואם

יורה דעה

הלכות נדה נח

שלמו ז' נקיים בתוך י"ד לנקבה, הרי זו אסורה עד ליל ט"ו; ואם טבלה קודם לכן, לא עלתה לה טבילה. הגה: ולאחר ז' לזכר וי"ד לנקבה, מותרת לבעלה מיד, מאחר שספרה ז' נקיים ולא חזרה וראתה. מיהו יש מקומות שנוהגין שאין טובלין תוך מ' לזכר ושמונים לנקבה (בית יוסף בשם מהרי"ק שהביא התניא ובאגודה פרק ע"פ ובמהרי"ל), ואין להתיר במקום שנהגו להחמיר (ריב"ש); אבל במקום שאין מנהג, אין להחמיר כלל רק מיד שלא ראתה דם אחר ז' לזכר וי"ד לנקבה וספרה ז' נקיים, מותרת לבעלה (תרומת הדשן סימן רנ"ה). אבל אם חזרה וראתה, אפילו טפת דם כחרדל, טמאה אף על גב דמדאורייתא דם טהור הוא כבר פשט המנהג בכל ישראל שאין בועלין על דם טהור (בית יוסף ואגור וטור ופוסקים בשם הגאונים), ודינו כשאר דם לכל דבר:

ב. המפלת בתוך מ' אינה חוששת לולד אבל חוששת

משום נדה, אפילו לא ראתה. הגה: מפני שאי אפשר לפתיחת הקבר בלא דם, ונפקא מינה דמיד לאחר שספרה ז' נקיים מותרת ואינה חוששת לולד (דברי ענמו):

ג. המפלת כמין בהמה חיה ועוף או כמין דגים

וחגבים ושקצים ורמשים, וכל צורות ולד או שפיר או שליא או חתיכה שקרעוה ויש בה עצם עכשיו שאין אנו בקיאים בצורות, חוששת לולד; ואם כלו ז' נקיים בתוך י"ד יום, אם טבלה קודם ליל ט"ו לא עלתה לה טבילה:

ד. ילדה ולד חי ואחר כך הפילה שליא, אינה חוששת לולד אחר אלא תולה אותה בולד שילדה כבר, עד כ"ג יום; אבל אם הפילה נפל תחלה, אין תולין בו השליא שהפילה אחר כך וחוששת לשליא ליתן לה ימי טומאה של נקבה:

ה. יצאה השליא תחילה, אין תולין אותה בולד שתלד אחר כך, אפילו הוא בן קיימא, וחוששת לשליא ליתן לה ימי טומאה של נקבה:

ו. יצאה מקצת שליא ביום ראשון, ולא נגמרה יציאתה עד יום ב', חוששת מיום ראשון אבל אינה מונה אלא מיום שני:

ז. המפלת דמות בהמה חיה ועוף, ושליא קשורה בה, אינה חוששת לולד אחר; ואם אינה קשורה בה, חוששת לולד אחר; ואף על פי שהולד הנדמה זכר, חוששין ליתן לה ימי טומאה של נקבה בשביל השליא:

ח. היולדת טומטום או אנדרוגינוס, נותנין לה ימי טומאה של נקבה:

ט. הרגישה שהפילה ואינה יודעת מה, אפילו לא היתה בחזקת מעוברת הרי זו טמאה לידה וחוששת שמא נקבה היתה:

י. נחתך הולד במעיה ויצא אבר אבר, בין שיצא על סדר האברים כגון שיצא הרגל ואחריה השוק ואחריה הירך, בין שיצא שלא על הסדר, אינה טמאה לידה עד שיצא רובו; ואם יצא ראשו כולו כאחד, הרי זה כרובו; ואם לא נתחתך, ויצא כדרכו, משתצא פדחתו הרי זה כילוד אף על פי שנחתך אחר כך. ולא סוף דבר שיצא לחוץ ממש, אלא אפילו משיצא חוץ לפרוזדור:

יא. הוציא העובר את ידו והחזירה, אמו טמאה לידה:

יב. היתה מקשה לילד ושמעה קולו של ולד, חשוב כילוד שאי אפשר שלא הוציא ראשו חוץ לפרוזדור:

יג. היולדת תאומים ושהה ולד אחר חבירו, כגון האחד קודם שקיעת החמה והאחר אחר שקיעת החמה, משיצא הראשון טמאה לידה ומונין ימי טומאה משיצא האחרון; ואם הראשון ניכר שהוא זכר והשני ניכר שהוא נקבה, או שאינו ניכר שני זה אם הוא זכר או נקבה, מונה משיצא השני ימי טומאה לנקבה:

יד. יוצא דופן, אם לא יצא דם אלא דרך דופן, אמו טהורה מלידה ומנדה ומזיבה:

סימן קצה – דברים האסורים בזמן נדותה, ובו י"ז סעיפים

א. חייב אדם לפרוש מאשתו בימי טומאתה עד שתספור ותטבול. (ואפילו שהתה זמן ארוך ולא טבלה, תמיד היא בנדתה עד שתטבול) (בית יוסף בשם הפוסקים). **ולא ישחוק ולא יקל ראש עמה** (אפילו בדברים) (טור ובית יוסף בשם רשב"א מאבות דרבי נתן) **שמא ירגיל לעבירה; אבל מותר להתייחד עמה, דכיון שבא עליה פעם אחת תו לא תקיף יצריה** (לשון עמנו):

ב. **לא יגע בה אפילו באצבע קטנה, ולא יושיט מידו לידה שום דבר ולא יקבלנו מידה, שמא יגע בבשרה.** (וכן על ידי זריקה מידו לידה או להיפך, אסור) (בנימין זאב סוף סימן קנ"ד והגהות שערני דורא בשם מהר"ם):

ג. **לא יאכל עמה על השלחן אלא אם כן יש שום שינוי שיהיה שום דבר מפסיק בין קערה שלו לקערה שלה, לחם או קנקן, או שיאכל כל אחד במפה שלו.** הגה: ויש אומרים הא דצריכין הפסק בין קערה שלו לקערה שלה היינו דוקא כשאינן אוכלין בקערה אחת כשהיא טהורה, אבל אם אוכלין בקערה אחת כשהיא טהורה סגי אם אוכלת בקערה בפני עצמה, ואין צריכין היכר אחר (הגהות שערני בשם ר"י והגהות חלפסוי), וכן נוהגין. יש אומרים

יורה דעה

הלכות נדה סב

שאסור לו לאכול משיורי מאכל שלה (מנא בקונטרס להלכות נדה),
כמו שאסור לשתות משיורי כוס שלה, וכמו שיתבאר :

ד. לא ישתה משיורי כוס ששתתה היא. הגה: אם לא
שמפסיק אדם אחר ביניהם (טור בשם סמ"ג), או שהורק מכוס זה
אל כוס אחר אפילו הוחזר לכוס ראשון (הגהמ"י בשם רא"ם ורוקח
סימן ק"ח ומרדכי ואגודה פרק קמא דשבת); ואם שתתה והוא אינו יודע
ורוצה לשתות מכוס שלה, אינה צריכה להגיד לו שלא ישתה
(שם); והיא מותרת לשתות מכוס ששתה הוא (גם זה שם). ואם
שתתה מכוס והלכה לה, יש אומרים שמותר לו לשתות
המותר, דמאחר שכבר הלכה אין כאן חבה (בקונטרס ה"ל):

ה. לא ישב במטה המיוחדת לה, אפילו שלא בפניה.
הגה: ואסור לישוב על ספסל ארוך שמתנדדת ואינה מחוברת
לכותל, כשאשתו נדה יושבת עליו (מרדכי פרק קמא דשבת בשם לפנת
פענת בשם רש"י). ויש מתירים כשאדם אחר מפסיק ויושב ביניהם
(אגודה פרק התינוקת ותומת הדשן סימן רנ"א). וכן לא ילך עם אשתו
בעגלה אחת או בספינה אחת, אם הולך רק דרך טיול כגון
לגנות ופרדסים וכיוצא בזה; אבל אם הולך מעיר לעיר
לצרכיו, מותר אף על פי שהוא ואשתו הם לבדן, ובלבד
שישבו בדרך שלא יגעו זה בזה (כל זה בתרומת הדשן סימן רנ"א):

**ו. לא יישן עמה במטה, אפילו כל אחד בבגדו ואין
נוגעין זה בזה.** הגה: ואפילו יש לכל אחד מצע בפני עצמו
(בית יוסף ללא כרבינו ירוחם), ואפילו אם שוכבים בשתי מטות
והמטות נוגעות זו בזו, אסור (מרדכי פרק קמא דשבת בשם הר"מ):

ז. לא יסתכל אפילו בעקבה, ולא במקומות המכוסים שבה. (אבל מותר להסתכל בה במקומות הגלויים אף על פי

שנהנה בראייתה) (בית יוסף בשם הרמב"ם):

ח. ראוי לה שתייחד לה בגדים לימי נדותה, כדי שיהיו שניהם זוכרים תמיד שהיא נדה:

ט. בקושי התירו לה להתקשט בימי נדתה, אלא כדי שלא תתגנה על בעלה:

י. כל מלאכות שהאשה עושה לבעלה, נדה עושה לו, חוץ ממזיגת הכוס, שאסורה למזוג הכוס (בפניו) (בית יוסף וכן משמע ממרדכי פרק קמ"א דשבועות וכן משמע מדברי הפוסקים) ולהניחו לפניו על השלחן אלא אם כן תעשה שום היכר, כגון שתניחנו על השלחן ביד שמאל או תניחנו על הכר או על הכסת, אפילו ביד ימינה:

יא. אסורה להציע מטתו בפניו; ודוקא פריסת סדינים והמכסה שהוא דרך חבה, אבל הצעת הכרים והכסתות שהוא טורח ואינה דרך חבה, שרי. ושלא בפניו, הכל מותר אפילו הוא יודע שהיא מצעת אותם:

יב. אסורה ליצוק לו מים לרחוץ פניו ידיו ורגליו, אפילו אינה נוגעת בו ואפילו הם מים צוננים:

יג. כשם שאסורה למזוג לו כך הוא אסור למזוג לה; ולא עוד, אלא אפילו לשלוח לה כוס של יין אסור,

לא שנא כוס של ברכה לא שנא כוס אחר, אם הוא מיוחד לה; אבל אם שותים הם מאותו הכוס ושתית איהי אבתרייהו, לית לן בה:

יד. כל אלו ההרחקות צריך להרחיק בין בימי נדותה בין בימי ליבונה, שהם כל ימי ספירתה, ואין חילוק בכל אלו בין רואה ממש למוצאת כתם. הגה: ויש אומרים דאין להחמיר בימי ליבונה בענין איסור אכילה עמו בקערה (הגה במדכי בשם ראבי"ה), וכן נוהגין להקל בזה, ויש להחמיר:

טו. אם הוא חולה ואין לו מי שישמשנו זולתה, מותרת לשמשו רק שתזהר ביותר שתוכל להזהר מהרחצת פניו ידיו ורגליו והצעת המטה בפניו:

טז. אשה חולה והיא נדה, אסור לבעלה ליגע בה כדי לשמשה, כגון להקימה ולהשכיבה ולסמכה. (ויש אומרים דאם אין לה מי שישמשנה, מותר בכל (הגהות שיעני דורא והגהות מדכי פרק קמא דשבת בשם הר"מ), וכן נוהגין אם צריכה הרבה לכך):

יז. אם בעלה רופא, אסור למשש לה הדפק. הגה: ולפי מה שכתבתי דנוהגין היתר אם צריכה אליו דמשמש לה, כ"ש דמותר למשש לה הדפק אם אין רופא אחר וצריכה אליו ויש סכנה בחליה (כך דקדק הבית יוסף מלשון הרמב"ן סימן קכ"ז),

ועיין באורח חיים סימן פ"ח אם מותר לנדה ליכנס לבית
הכנסת ולהתפלל:

סימן קצו – דיני לבישת הלבון ובדיקתה, ובו י"ג סעיפים

א. שבעת ימים שהזבה סופרת מתחילין ממחרת יום
שפסקה בו. וכך משפטה, אם תראה ב' ימים או ג'
ופסקה מלראות, בודקת ביום שפסקה כדי
שתפסוק בטהרה; ובדיקה זו תהיה סמוך לבין
השמשות, (וכן נוהגין לכתחלה; ובדיעבד, אפילו לא בדקה
עצמה רק שחרית ומצאה עצמה טהורה, סגי בכך) (טור נ"ט
הרשב"א ובית יוסף ח"ק לפי דברי (הראב"ד) והרא"ש). ולעולם ילמד אדם
(להחמיר לכתחלה) בתוך ביתו שתהא בודקת ביום
הפסק טהרתה במוך דחוק ושיהא שם כל בין
השמשות, שזו הבדיקה מוציאה מידי כל ספק
(השב"א בטה"ק). הגה: יש אומרים אם התפללו הקהל ערבית
ועוד היום גדול, אינה יכולה לבדוק (או) [אז] ללבוש לבנים
ולהתחיל ולמנות מיום המחרת, מאחר דהקהל כבר עשו
אותו לילה (תלומת הדשן סימן רמ"ח), ויש אומרים דמותר אפילו
עשו הקהל שבת (אגור נ"ט מהרי"ל); ונוהגין לכתחלה ליזהר,
ובדיעבד אין לחוש. ומקצת נשים נוהגות שאם פסקה קודם
ברכו וחזרה לראות כתם או דם תוך ימי ספירתה, אז
מפסיקין אפילו לאחר ברכו אם נתקלקלה סמוך לערב,

וחושבים דבר זה לדיעבד; ואין למחות בידם, כי כן קבלו מאיזה חכם שהורה להן, והוא מנהג ותיקין:

ב. ראתה יום אחד בלבד ופסקה בו ביום, צריכה לבדוק עצמה במוך דחוק ושיהא שם כל בין השמשות. הגה: ובדיעבד אם בדקה עצמה סמוך לבין השמשות ומצאה עצמה טהורה, אף על פי שלא היה המוך אצלה כל בין השמשות, סגי (טור בשם הרשב"א וה"ה בשם רמב"ן וביה יוסף להרמב"ם וכ"מ בש"ס). אבל בדיקת שחרית לא מהני, הואיל ולא ראתה רק יום אחד (רשב"א ורמב"ן בשם יש אומרים וכן דעת רמב"ם פרק ו' מהלכות איסורי ביאה ובפירוש משנה סוף פרק ד' וברטנורה שם):

ג. ביום שפסקה מלראות ובודקת עצמה כאמור, תלבש חלוק הבדוק לה שאין בו כתם, ובלילה תשים סדינים הבדוקים מכתמים, ומיום המחרת תתחיל לספור שבעה נקיים. הגה: ומנהג כשר הוא כשהאשה פוסקת בטהרה שתרחץ ולובשת לבנים; אמנם אם לא רחצה רק פניה של מטה, די בכך (מרלכי בשם רוקח), וכן נוהגין ואין לשנות; אבל בשעת הדחק, כגון אשה ההולכת בדרך ואין לה בגדים, תוכל לספור ז' נקיים רק שהחלוק נקי ובדוק מדם (אגור והגהות שער דורא ס"ס י"ט):

ד. בכל יום מז' ימי הספירה צריכה להיות בודקת לכתחלה פעמים בכל יום, אחת שחרית ואחת סמוך לבין השמשות (טור בשם סה"ת וע"פ); **ואם לא בדקה בכל השבעה אלא פעם אחת, לא שנא בדקה ביום**

ראשון של השבעה או ביום השביעי או באחד מהאמצעים, מאחר שבדקה ביום שקודם השביעי ומצאה טהורה, עלו לה. אבל אם לא בדקה בכל הז', וביום השמיני בדקה ומצאה טהורה, אין לה אלא יום ה' בלבד ומשלמת עליו. ויש אומרים שצריך שתבדוק ביום ראשון מהשבעה וביום השביעי, ואין להקל. והבדיקה תהיה לאור היום ולא לאור הנר (תולדות אדם וחוס נתיב כ"ו והקש"א בתורת הבית), ובדיעבד מהני אפילו לאור הנר (כן משמע בבית יוסף):

ה. בדקה עצמה ביום שפסקה מלראות ומצאה טמאה, ובדקה לאחר שלשה או ד' ימים ומצאה טהורה, הרי זו בחזקת טמאה עד שתפסוק בטהרה, שלעולם אינה סופרת עד שתבדוק אם פסקה, ואז מונה למחרתו:

ו. כל בדיקות אלו, בין בדיקת הפסק טהרה בין בדיקת כל השבעה, צריכות להיות בבגד פשתן לבן ישן, או בצמר גפן, או בצמר לבן נקי ורך, ותכניסנו באותו מקום בעומק לחורים ולסדקים עד מקום שהשמש דש ותראה אם יש בו שום מראה אדמומית, ולא שתכניסו מעט לקנח עצמה. ואם יקשה בעיניה מאוד להכניסו כל כך בעומק, לפחות בדיקה של יום הפסק טהרה ובדיקה של יום ראשון מהשבעה תהיינה עד מקום שהשמש

דש. הגה: ואם לא עשתה כן בבדיקת יום ראשון, תעשה פעם אחת כן מבדיקות שאר הימים (בית יוסף); מיהו בדיעבד אם לא עשתה כן כלל רק שבדקה עצמה יפה בחורין ובסדקין בעומק היטב כפי כחה, אף על פי שלא הגיע למקום שהשמש דש, סגי לה (בית יוסף) שכן דעת רוב הפוסקים וכן מהר"י בפסקיו סימן ע"ז (וב"ח):

ז. הסומא בודקת עצמה ומראה לחבירתה:

ח. החרשת ששומעת ואינה מדברת או שמדברת ואינה שומעת, הרי הן כפקחות; אבל אם אינה שומעת ואינה מדברת, וכן השוטה או שנטרפה דעתה מחמת חולי, צריכות פקחות לבדוק אותן ולקבוע להן וסתות כדי שתהיינה מותרות לבעליהן. הוקבע להן וסת, הרי הן כשאר כל הנשים; לא הוקבע להן, חוששות משלשים יום לשלשים יום ובודקות על ידי פקחות:

ט. האשה שמרבה לבדוק, בין בימי ספירתה בין בימים שלא ראתה בהם, הרי זו משובחת אף על פי שיש לה וסת קבוע:

י. השבעה נקיים צריך שיהיו רצופים שלא תראה דם בהם, שאם ראתה דם אפילו בסוף יום השביעי סתרה כל הימים וצריכה לפסוק בטהרה ולהזור ולמנות שבעה נקיים. הגה: יש אומרים דבשלשה ימים

ראשונים של ימי הספירה אם מצאה כתם אין תולין אותו להקל כמו שתולין שאר כתמים, דג' ימים ראשונים צריכים להיות נקיים לגמרי (ספר התרומה ומרדכי הלכות נדה ובהגהות מיימוני פרק ט' לאיסורי ביאה ותרומת הדשן סימן רמ"ט ולאגור פרק תינוקת ואל"ח וכו"ף); אבל אחר כך דינו כשאר כתם, וכן נוהגין. ודוקא כתם שהוא יותר מכגריס ועוד, אבל פחות מכגריס ועוד תולה בכינה אפילו בג' ימים ראשונים (תרומת הדשן ס"ז). והוא הדין אם היה לה מכה בגופה ויודעת שמוציאה דם, תולה בה אפילו ביתר מכגריס ועוד (סדרת הרכ וכן משמע לשון המרדכי), אלא שאין מקילין בשלשה ימים הראשונים לתלות במכה שאין ידוע שמוציאה דם או בשאר דברים שתלינן בהם כתם, כמבואר לעיל סימן ק"צ:

יא. הפולטת שכבת זרע בימי ספירתה, אם הוא תוך ו' עונות לשמושה סותרת אותו יום. לפיכך המשמשת מטתה וראתה אחר כך ופסקה, אינה מתחלת לספור שבעה נקיים עד שיעברו עליה ו' עונות שלימות שמא תפלוט; לפיכך אינה מתחלת לספור עד יום ה' לשמושה, כגון אם שמשה במוצאי שבת אינה מתחלת לספור עד יום ה', דקיימא לן אין שכבת זרע מסריח עד שיעברו עליו שש עונות שלימות מעת לעת; ואם שמשה במוצאי שבת ופלטה ליל ד', קודם עת שימושה במוצאי שבת, עדיין היא עומדת בתוך עונה ששית לשמושה וסותרת, הילכך יום ה' יהיה יום ראשון

יורה דעה

הלכות נדה ע

לספירתה. הגה: ותפסוק יום ד' לעת ערב, ויום ה' עולה למנין. ויש שכתבו שיש להמתין עוד יום אחד, דהיינו שלא תתחיל למנות עד יום הששי והוא יהיה יום ראשון לספירתה, דחיישינן שמא תשמש ביום ראשון בין השמשות ותסבור שהוא יום, ואפשר שהוא לילה, ואם תתחיל למנות מיום חמישי יהיה תוך ששה עונות לשמושה, על כן יש להוסיף עוד יום אחד, דמעתי אי אפשר לבא לידי טעות (תרומת הדשן סימן רמ"ה והאגור בשם מהרי"ל ופערי דורא וכן כתב מהרא"י ומהרי"ק שוכט ל"ה), וכן נוהגין בכל מדינות אלו, ואין לשנות. ויש נשים שנהגו להחמיר עוד להמתין עד שבעה ימים (סם בתרומת הדשן), ואין טעם בדבר והמחמיר יחמיר והמיקל נשכר להקדים עצמו למצוה. ויש שכתבו שעכשיו אין לחלק בין שמשה עם בעלה ללא שמשה, וכל אשה שרואה, אפילו כתם, צריכה להמתין ה' ימים עם יום שראתה בו ותפסוק לעת ערב ותספור ז' נקיים (סם בתרומת הדשן בשם א"י ומהרי"ק), וכן נוהגין במדינות אלו ואין לשנות (סה"ת וסמ"ג):

יב. אם טעתה במנין יום אחד וטבלה ושמשה, צריכה להמתין ששה עונות שלימות ואחר כך תמנה יום אחד נקי ותטבול; אך סתירה שלאחר שבעה, כגון שלא טבלה כראוי ושמשה, הרי זו טובלת בכל עת:

יג. האשה ששמשה מטתה וראתה אחר כך ופסקה, ורוצה לספור מיום מחרת ראיתה, תקנה יפה יפה

אותו מקום במוך או בבגד להפליט כל הזרע או תרהוץ במים חמין והם יפליטו כל הזרע. הגה: ויש אומרים דאין אנו בקי אין בזמן הזה ואין לסמוך על זה (הגסות מיימוני פסק ו' וסמ"ק), והכי נהוג דהרי כבר נתבאר שאנו נוהגין להמתין אפילו לא שמשה כלל, כדי שלא לחלק בין ספירה לספירה, כל שכן בכהאי גוונא; וכל הפורץ גדר בדברים אלו במקום שנהגו להחמיר, ישכנו נחש:

הלכות טבילה

סימן קצו – שלא תטבול האשה ביום, ובו ה' סעיפים

א. אין הנדה והזבה והיולדת עולות מטומאתן בלא טבילה, שאפילו אחר כמה שנים חייב כרת הבא על אחת מהן אלא אם כן טבלו כראוי במקוה הראוי:

ב. אם בעלה בעיר, מצוה לטבול בזמנה שלא לבטל מפרייה ורבייה אפילו לילה אחד. הגה: ומותרת לטבול ליל שבת (ר"ח ור' אליהו וא"ז ובה"ג וסה"ת וסמ"ג בשם ר' שמואל שהנהיג כך בתו) אם לא יכלה לטבול קודם לכן (בית יוסף ומרדכי בשם כמה רבנותא ע"ש). ודוקא אם בעלה בעיר, אבל בלאו הכי אסור (כן משמע בתרומת

יורה דעה

הלכות נדה עב

הדשן סימן ל"ט). ואם היה אפשר לה לטבול קודם לכן, כגון שהיה אחר לידה או שלא היה בעלה בעיר ובא בערב שבת, יש אומרים שאסורה לטבול (ס' וזמרי"ו בפסקיו סימן מ"ח כלעת בית יוסף); וכן נהגו במקצת מקומות, אבל במקום שאין מנהג אין להחמיר; ובמקום שנהגו להחמיר, גם במוצאי שבת לא תטבול, דמאחר שהיה אפשר לה לטבול קודם לכן אין מרחיקין הטבילה מן החפיפה (אגור וזמרי"ט). וכן אלמנה שאסורה לטבול טבילה ראשונה בליל שבת, משום דאסור לבא עליה ביאה ראשונה בשבת, אסורה לטבול גם כן במוצאי שבת (מהרי"ט). ויש מקילין ומתירין לטבול במוצאי שבת, הואיל שלא טבלה בשבת משום חשש איסור (בית יוסף):

ג. אסורה לטבול ביום ז' ; ואפילו אם ממתנת מלטבול עד יום ח' או ט' אינה יכולה לטבול ביום משום סרך בתה, (פירוש דבוק הבת וקורבתה לעשות כמעשה האם שתטבול ביום כמותה ולא תבחין שאמה לאחר שבעה טבלה ולא בשביעי עצמו). הגה: והכלות הטובלות קודם החופה יכולות לטבול ביום דהא לא באין אצל החתן עד הלילה, אבל אחר החופה דינן כשאר נשים (מהרי"ט):

ד. היכא דאיכא אונס, כגון שיראה לטבול בלילה מחמת צינה או פחד גנבים וכיוצא בו, או שסוגרין שערי העיר, יכולה לטבול בשמיני מבעוד יום; אבל בשביעי לא תטבול מבעוד יום אף על גב דאיכא אונס:

ה. אם עברה וטבלה בח' ביום בלא אונס, אפילו הכי עלתה לה טבילה; וכן אם עברה וטבלה בז' ביום, עלתה לה טבילה. הגה: ומכל מקום לא תשמש אפילו בשמיני עד הלילה, ותסתיר טבילתה מבעלה עד הלילה (כ"ט יוסף ב"ש סאגור):

סימן קצח – דיני טבילה וחציצתה, ובו מ"ח סעיפים

א. צריכה שתטבול כל גופה בפעם אחת; לפיכך צריך שלא יהיה עליה שום דבר החוצץ. ואפילו כל שהוא, אם דרך בני אדם לפעמים להקפיד עליו, חוצץ, אפילו אם אינה מקפדת עליו עתה, או אפילו אינה מקפדת עליו לעולם כיון שדרך רוב בני אדם להקפיד עליו, חוצץ; ואם הוא חופה רוב הגוף, אפילו אין דרך בני אדם להקפיד בכך, חוצץ. הגה: ולכתחלה לא תטבול אפילו בדברים שאינן חוצצין, גזרה אטו דברים החוצצין (סגרות שערי לוח):

ב. אלו הדברים שחוצצין, חוטי צמר וחוטי פשתן ורצועות שכורכין בהם השער בראש, לא תטבול בהם עד שתרפם; ואם הם בתוך קליעת שיערה אינו מועיל בהם רפיון. ואם הם כרוכים בשאר מקומות בגוף, לא תטבול בהם עד שתרפם, חוץ מאם הם כרוכים בצואר, שאינם חוצצין, לפי

יורה דעה

הלכות נדה ער

שאינה מהדקן; אבל קטלא, שהיא רצועה חלקה ורחבה שכורכת סביב צוארה, חוצצת, מפני שחונקת עצמה בחוזק כדי שיהיה בשרה בולט ותראה בעלת בשר, ומתוך שהרצועה חלקה ורחבה אינה מזיקתה (כ"ט):

ג. אם החוטין האלו חלולין, עשוי מעשה רשת, אינם חוצצין (טור בשם ראב"ד):

ד. חוטי שער אינם חוצצין. הגה: ואם היו מוזהבות, חוצצין, דמקפדת עליהם שלא תטנפם; וכן אם היו מטונפים תחלה, מקפדת עליהם שלא תתלכלך מהן במים, וחוצצין (טור):

ה. שתי שערות או יותר שהיו קשורים כאחד קשר אחד, אינם חוצצין. הגה: ואין חילוק בין אם קשר ב' שערות עם שתי שערות, או שקשר ב' שערות בפני עצמן (כ"ט יוסף בשם ראב"ד ור"ן); ושערה אחת שנקשרה, חוצצת והוא שתהא מקפדת עליה, אבל אם אינה מקפדת עליה עלתה לה טבילה עד שיהא רוב שערה קשור נימא נימא בפני עצמו:

ו. שער שכנגד הלב ושבזקן הנדבק זה בזה מחמת זיעה, חוצץ; שבראש ושכבית השחי, אינו חוצץ; ושכאותו מקום, באיש אינו חוצץ; ובאשה, בנשואה חוצץ, בפנויה אינו חוצץ. הגה: ואותן שיש

להן כמין קליעות שערות דבוקות זו בזו, ונעשית בלילה על ידי שד וסכנה להסירם, לא חייצי (מרדכי הלכות נדה בשם ראב"ה ובלאגור ובהגהות שער דורח):

ז. לפלוף (פירוש צואת העין) שחויץ לעין, חוצץ אפילו הוא לח; ולפלוף שבעין אינו חוצץ, ואם הוא יבש, חוצץ; והוא שהתחיל להוריק (כן דעת התוספות וסמ"ג בשם ר"ת ורמב"ם):

ח. כחול שבעין אינו חוצץ, ושחויץ לעין חוצץ; ואם היתה פותחת ועוצמת (פירוש וסוגרת) עיניה תדיר, אף שחויץ לעין אינו חוצץ:

ט. דם יבש שעל המכה, חוצץ; וריר שבתוכה, אינו חוצץ. יצא הריר מתוכה, כל תוך ג' ימים לח הוא ואינו חוצץ; לאחר מכאן, יבש הוא וחוצץ. לפיכך אשה בעלת חטטים צריכה לחוף במים עד שיתרככו:

י. רטיה שעל המכה, חוצצת:

יא. חץ או קוץ התחוב בבשר, אם נראה מבחוץ, חוצץ; ואם אינו נראה, אינו חוצץ:

יב. לכלוכי צואה שעל הבשר מחמת זיעה, אינם חוצצין; נגלד כגליד, חוצץ:

יג. מלמולין שעל הבשר, חוצצין:

יד. טיט היון וטיט היוצרים וטיט דרכים הנמצא שם תמיד, אפילו בימות החמה, כל אלו חוצצין; ושאר כל הטיט, כשהוא לח אינו חוצץ שהרי הוא נמחה במים; וכשהוא יבש, חוצץ (כמב"ס וסמ"ג), (מיהו אם היא מקפדת אפילו בדבר לח חוצץ) (רוקח ומרלכי הלכות נדה):

טו. הדיו, החלב והדבש והדם, שרף התאנה ושרף התות ושרף החרוב ושרף השקמה (פירוש מין ממיני התאנים), יבשים, חוצצין; לחים, אינם חוצצין. ושאר כל השרפים, אפילו לחים, חוצצין:

טז. דם שנסרך בבשר, אפילו לח, חוצץ:

יז. צבע שצובעות הנשים על פניהן וידיהן ושער ראשן, אינו חוצץ. וכן מי שהוא צובע וידיו צבועות, אינו חוצץ. הגה: וכן מי שאומנותו להיות שוחט או קצב וידיו תמיד מלוכלכות בדם, אינו חוצץ, שרוב בני אומנות זו אינן מקפידים (בית יוסף נקם ר"י):

יח. צואה שתחת הצפורן שלא כנגד הבשר, חוצץ; כנגד הבשר, אינו חוצץ. ובצק שתחת הצפורן, אפילו כנגד הבשר חוצץ. ואיזהו שלא כנגד הבשר, זה שהצפורן עודף על הבשר. ולפי שאינן יכולות לכוין מה נקרא כנגד הבשר או שלא כנגדו, נהגו הנשים ליטול צפרניהם בשעת טבילה:

יט. אם יש לה נפה על מקום הצפורן ואינה יכולה לא לחתוך ולא לחטט, אם נפוחה כל כך שאין הטיט שתחת הצפורן נראה, אינו חוצץ:

כ. דוקא בצק שתחת הצפורן חוצץ, אבל הצפורן עצמה אינה חוצצת. ואפילו אם היתה גדולה ועומדת ליחתך ופורחת ועוברת מכנגד הבשר, אינה חוצצת. הגה: מיהו כל זה דוקא שאין צואה או בצק תחתיו בשעה שטבלה. ומאחר דכבר נהגו ליטול הצפרנים, אפילו אם צפורן אחת נשאר בידה וטבלה, צריכה טבילה אחרת (סגסות שפרי לורח). וכן נוהגין:

כא. צפורן המדולדלת שפירשה מיעוטה, חוצצת; פירשה רובה, אינה חוצצת:

כב. אבר ובשר המדולדלים, חוצצים. (אבל יכלת או יתרת ואינן מדולדלין, אינן חוצצים) (כ"פ יוסף ב"ש סמ"ג סימן רמ"ח ב"ש ר"י):

כג. השירים והנזמים והטבעות והקטלאות אם הם רפויים, אינם חוצצים; ואם הם מהודקים, חוצצים. וכן הדין באגד של המכה וקשקשים שעל השכר:

כד. צריכה לחצוץ שיניה שלא יהא בהם דבר חוצץ, שאם טבלה ונמצא שום דבר דבוק בהם לא עלתה לה טבילה. ויש נוהגות שלא לאכול בשר ביום לכתן לבית הטבילה, מפני שהוא נכנס בין השינים

יורה דעה

הלכות נדה עה

יותר ממאכל אחר ; ואף על פי שבודקות וחוצצות השינים, חוששות דילמא תשתייר מיניה ולא אדעתה, ומנהג יפה הוא. הגה: ואין לה לאכול בין הרחיצה לטבילה (סכ"א"ף בהלכות נדה); ואין לה לעסוק כל היום קודם הטבילה בבצק או בנרות של שעוה, שלא ידבק בה (שערי דורא), וכן נהגו:

כה. אם לא הדיחה בית הסתרים ובית הקמטים שלה ונמצא בהם דבר חוצץ, לא עלתה לה טבילה. ואם לא נמצא עליה דבר חוצץ, אף על פי שלא בדקה קודם טבילה עלתה לה טבילה; ואינו דומה לבדיקת הגוף וחפיפת הראש:

כו. אם לא בדקה קודם טבילה בין שיניה ולא בית הסתרים שלה, ואחר טבילה נמי לא בדקה עד שנתעסקה בכתמים ובתבשילין, ואחר כך בדקה ומצאה עצם בין שיניה או דבר חוצץ בין סתריה, תלינן לקולא ואמרינן דבתר טבילה עיילי בה:

כז. נתנה שערה בפיה או קרצה שפתותיה או קפצה ידה בענין שלא באו המים בהם, לא עלתה לה טבילה:

כח. לא תאהוז בה חברתה בידיה בשעת טבילה אלא אם כן רפתה ידה, כדי שיבואו המים במקום

אחיזת ידיה; ואם הדיחה ידיה במים תחלה, שרי,
שמשקה טופח שעל ידיה חבור למי המקוה:

כט. הטובל במקוה שאין בה אלא מ' סאה מצומצמין,
אם אמר להבירו: כבוש ידך עלי במקוה, הרי זה
מגונה:

ל. אינה צריכה להגביה רגליה בשעת טבילתה אם אין
שם טיט, אף על פי שדורסת על הרצפה אין כאן
חציצה, מפני שהמים מקדימים לרגליה:

לא. אין טובלין בכלים. לפיכך אם היה טיט במקום
שטובלת, לא תעמוד על גבי כלי עץ שמקבלין
טומאה מגבן, ולא על גבי נסרים שראוים
למדרסות ולא על שום כלי הראוי למדרס
ותטבול, משום גזירת מרחצאות של כלים; עברה
וטבלה, לא עלתה לה טבילה. אבל נותנת היא
חבילי זמורות תחת רגליה, מפני הטיט. וכן לא
תעמוד על גבי כלי חרס ולא על גבי בקעת
ותטבול; ואף על פי שאין כלי חרס מטמא מגבו
ולא ראוי למדרס חשש חכמים הוא שמא תפחד
שלא תפול ולא תטבול כראוי. עברה וטבלה על
גבי אלו, עלתה לה טבילה; ולפי זה מקוה שיש בו
שליבות (פירוש מדרגות) של עץ, אם טבלה על גבי
השליבות (אפילו אם הם מחוברים לכותלי המקוה) (תשובה
הרשב"א) לא עלתה לה טבילה דפשוטי כלי עץ הם,

וצריך לעשות במקומן מדרגה של אבנים ותהיה המדרגה רחבה ד', מקום הנחת הרגל, כדי שיהא בה שיעור מקוה לבל תפחד ליפול ממנה:

ל.ב. סילון של עץ הקבוע בקרקעית הטבילה, אם אין לו לבזבז (פירוש מסגרת שאז אין לו בית קבול), מותרת לעמוד עליו ולטבול:

ל.ג. לא תטבול במקום שיש בקרקעיתו טיט, משום חציצה, אלא אם כן תתן עליו זמורות וכיוצא בהם, דבר שאינו מקבל שום טומאה; ואם טבלה, יש אומרים שלא עלתה לה טבילה (ראב"ד ורש"י, אבל רוב הפוסקים מתירין):

ל.ד. לא תטבול במקום שיש חשש שיראוה בני אדם, מפני שמתוך כך ממהרת לטבול ואינה מדקדקת בטבילה; ומיהו בדיעבד, עלתה לה טבילה:

ל.ה. לא תטבול בקומה זקופה, מפני שיש מקומות שמסתתרים בה; ואל תשחה הרבה עד שידבקו סתריה זה בזה, אלא שוחה מעט עד שיהיו סתרי בית הערוה נראים כדרך שנראית בשעה שהיא עורכת; ויהיה תחת דדיה נראה כדרך שנראה בשעה שמניקה את בנה; ויהיה תחת בית השחי נראה כדרך שנראה כשאורגה בעומדין, ואינה צריכה להרחיק ירכותיה זו מזו יותר מדאי וגם לא

להרחיק זרועותיה מהגוף יותר מדאי, אלא כדרך שהם בעת הילוכה; ואם שינתה, כגון ששחתה ביותר או זקפה ביותר, עלתה לה טבילה (ערוך וסמ"ג ורשב"ץ ורמב"ם); ויש מי שאומר שלא עלתה:

לז. צריך שיהיה המקוה גבוה ממעל לטבורה זרת, לפחות:

לז. יש מי שאומר שאף על פי שאין בגובה מי המקוה לעלות בהם כל גופה אלא אם כן פניה וגופה כבושים בקרקע, שפיר דמי (ועיין לקמן סימן ר"א סעיף ס"ו בדיני מקוה):

לח. אינה צריכה לפתוח פיה כדי שיכנסו בה המים, ולא תקפוץ אותה יותר מדאי; ואם קפצה, לא עלתה לה טבילה, אלא תשיק שפתותיה זו לזו דיבוק בינוני:

לט. לא תעצים עיניה ביותר ואל תפתחם ביותר, ואם עשתה כן יש אומרים שלא עלתה לה טבילה (ב' לעות בטור ופוסקים, עיין בית יוסף):

מ. צריך להעמיד על גבה יהודית גדולה יותר מי"ב שנה ויום אחד בשעה שהיא טובלת שתראה שלא ישאר משער ראשה צף על פני המים; ואם אין לה מי שתעמוד על גבה, או שהוא בלילה, תכרוך שצורה על ראשה בחוטי צמר או ברצועה

יורה דעה

הלכות נדה פב

שבראשה, ובלבד שתרכם או בשרשרות של חוטים
חלולות או קושרת בגד רפוי על שערותיה:

מא. המפשלת בנה לאחוריה כשהיא ערומה, וטבלה,
לא עלתה לה טבילה, שמא היה טיט ברגלי התינוק
או בידיו ונדבק באמו וחציץ בשעת טבילה ואחר
שעלתה נפל:

מב. נכנסו צרורות וקסמים בסדקי רגליה מלמטה,
חוצצים:

מג. אספלנית, מלוגמא ורטיה שעל בית הסתרים,
חוצצין; אף על פי שאינם צריכים שיכנסו בהם
המים, צריכים שיהיו ראויים ולא יהא בהם דבר
חוצץ. הגה: יש אומרים שהאשה צריכה להטיל מים קודם
טבילה אם היא צריכה לכך. גם צריכה לבדוק עצמה בגדולים
ובקטנים שלא תהא צריכה לעצור עצמה ולא יהיו ראויים
לביאת מים. גם צריכה להסיר צואת החוטם (שעמי דוכא ולאכ"ן
סימן שכ"ז דף ס' ע"ג):

מד. היתה בה שיערה אחת או שתים חוץ למכת ראשה
מודבק למכה, או שהיו שתי שערות ראשה
מודבקות בטיט או בצואה, או שהיו שתי שערות
בריסי עיניה מלמטה ונקבו והוציאתן בריסי עיניה
מלמעלה וכן אם היו ב' שערות ריסי עיניה של

מטה מדובקות בריסי עיניה של מעלה, הרי אלו
חוצצים:

מה. לא תטבול באבק של רגליה; ואם טבלה, יש מי
שאומר שאינו חוצץ ויש מי שאומר שחוצץ, אלא
אם כן שפשפה או שטבלה בחמין:

מו. נדה שטבלה בבגדיה מותרת לבעלה:

מז. מין כנים שדבוקים בבשר ונושכים בעור במקום
שיער ונדבקים בחוזק בבשר, צריך להסירן על ידי
חמין ולגורדן בצפורן; ואם אינו יכול להסירן, אינו
חוצץ:

מח. נדה שטבלה בלא כוונה, כגון שנפלה לתוך המים
או שירדה להקר, הרי זו מותרת לבעלה. הגה: ויש

מחמירין ומצריכין אותה טבילה אחרת (בית יוסף בשם רש"א ור'
ירוחם ורומק וסגסות אש"י); ויש להחמיר לכתחלה. יש שכתבו שיש
לאשה להיות צנועה בליל טבילתה, וכן נהגו הנשים להסתיר
ליל טבילתן שלא לילך במהומה או בפני הבריות, שלא
ירגישו בהן בני אדם; ומי שאינה עושה כן, נאמר עליה:
ארור שוכב עם בהמה (דברים כז, כא). ויש לנשים ליזהר
כשיוצאות מן הטבילה שיפגע בה חברתה, שלא יפגע בה
תחילה דבר טמא או עובד כוכבים; ואם פגעו בה דברים
אלו, אם היא יראת שמים תחזור ותטבול (שערי דולא וכל זו ורומק).

ועיין לקמן סוף סימן ר"א אם מותר להטיל חמין למקוה או
אם מותר לרחוץ אחר הטבילה:

סימן קצט – שצריכה האשה לברוק בית הסתרים ודיני חפיפה בשבת ובחול, ובו י"ג סעיפים

א. צריכה להדיח בית השחי ובית הסתרים שלה
במים, (ולא בשאר משקין) (מהרי"ק שו"ע קנ"ט), ולסרוק שער
ראשה יפה במסרק שלא תהיינה שערותיה נדבקות
זו בזו; וכן צריכה האשה לעיין בעצמה ובבשרה
ובודקת כל גופה סמוך לטבילתה, שלא יהא עליה
שום דבר מיאוס שחוצץ; ותחוף כל גופה ותשטוף
במים חמין בשעת חפיפת גופה ושערה:

ב. חפיפה שבמקום שיער לא תהיה במים קרים, לפי
שמסבכין את השיער, אלא במים חמין; ומיהו
אפילו בחמי חמה סגי. ולא תחוף בנתר הנקרא
בערבי: טפל (רמב"ם בפירושו המשנה פרק ב' דכלים) ובלע"ז:
גריד"א (ריב"ף), לפי שמחתך השיער וחוזר ומסתבך,
ולא באהל, לפי שמסבך השיער, ולא בכל דברים
המסבכים השיער. הגה: וכל זה לכתחלה, אבל אם חפפה
בנתר וכיוצא בו וראתה בעצמה שאין שערות שלה קשורים
ומסובכין, שרי (מהרי"ק שו"ע קנ"ט). ואשה שצוו אותה הרופאים
שלא תחוף ראשה במים, רק ביין, יש לשאול לרופאים אם

היין מסבך השערות, ואם אומרים שאינו מסבך יש לסמוך עליהן; ואם אין הרופאים בקיאים בקיאה בדבר, יש לאשה לנסות לעצמה תחילה אם היין אינו מסבך השערות (גס ז' ס"ז):

ג. חפיפה צריכה להיות לכתחלה סמוך לטבילתה. והמנהג הכשר שתתחיל לחוף מבעוד יום ועוסקת בחפיפה עד שתחשך, ואז תטבול. וכן מנהג כשר שאף על פי שחפפה, תשא עמה מסרק לבית הטבילה ותסרוק שם. הגה: ובשעת הדחק שצריכה לחוף ביום, או שאי אפשר לה לחוף ביום וצריכה לחוף בלילה, יכולה לעשות (בית יוסף נ"ט הפוסקים ונ"ט הרמב"ם פרק ב' למקואות), ובלבד שלא תמהר לביתה ותחוף כראוי:

ד. חל טבילתה במוצאי שבת, שאי אפשר לחוף מבעוד יום, תחוף בליל טבילתה. הגה: ומכל מקום מנהג יפה הוא שתרחץ היטב בערב שבת, ובמוצאי שבת תחזור ותחוף ותסרוק מעט (טור):

ה. נזדמנה לה טבילה בליל שבת, תחוף ביום:

ו. חל ליל טבילתה במוצאי שבת והוא יום טוב שאי אפשר לחוף אז, תחוף בערב שבת; וכן אם חלו ב' ימים טובים ביום חמישי וששי, וחל ליל טבילתה בליל שבת, תחוף ביום רביעי בשבת ותקשור שערותיה כדי שלא יתבלבלו. הגה: גם תזהר בימים שבין החפיפה לטבילה מכל טינופת, ושלא ידבק בה שום

דבר; גם מנגיעת תבשילין, או מנתינתן לבניה הקטנים, תיזהר, אם אפשר לה ליזהר, אם הם דברים הנדבקים (טור וכן כתב הבית יוסף בשם הרא"ש וסמ"ג וסה"ט). ואם אי אפשר לה ליזהר, כגון שאין לה מי שיעשה במקומה או שצריכה ליגע בהן בשעת אכילה, אין לחוש, ומכל מקום תרחוץ ידיה כל פעם שלא תבא לידי חציצה. ובשעת טבילה תעיין ותבדוק היטב כל גופה ושערות ראשה, שלא יהא דבר חוצץ, ותדיח בית הסתרים במים חמים שהוחמו, ואפילו ביום טוב, וכן תחצוץ שיניה בטוב בשעת הטבילה שלא ישאר פירורין ולא בשר ולא עצם. (ועיין לעיל סימן קצ"ז אם לא חל טבילתה במוצאי שבת, אם תוכל לטבול במוצאי שבת):

ז. במקום שיראות לטבול בלילה, אין להתיר לחוץ מערב שבת ולטבול ביום שבת, דתרי קולי בהדדי לא מקילינן; קולא דסרך בתה, וקולא דהרחקת חפיפה מטבילה:

ח. בימי חול (וכל שכן ביום טוב), אם חפפה ועיינה עצמה היום וטבלה בליל יום אחר, עלתה לה טבילה בדיעבד, אף על פי שלא היו חפיפה ובדיקה סמוך לטבילה; אבל אם לא חפפה כלל, לא עלתה לה טבילה אף על פי שעיינה בעצמה בגופה, ואפילו חפפה מיד אחר הטבילה וסרקה במסרק ולא מצאה שום נימא קשור, לא עלתה לה

טבילה; ואין צריך לומר אם חפפה במקום שיער, ולא עיינה בשאר גופה, שלא עלתה לה טבילה, שעיון הגוף הוא דבר תורה:

ט. במה דברים אמורים, בשאר כל הגוף, אבל בבית הסתרים כיון שאין צריכים לביאת מים, אם לא עיינה אותם קודם לכן ואחר כך עיינה אותם ולא מצאה בהם שום דבר, עלתה לה טבילה:

י. חפפה ועיינה וטבלה, ובעלייתה נמצא עליה דבר חוצץ, אם בתוך עונה שחפפה טבלה, אינה צריכה טבילה אחרת; ואם לאו, צריכה טבילה אחרת. הגה: אף על פי שהיתה החפיפה סמוך לטבילה, כגון שחפפה ביום סמוך לערב וטבלה בתחילת הלילה, הואיל והיה בשתי עונות (בית יוסף גמס הרמב"ם). ולהרמב"ם, בין כך ובין כך צריכה טבילה אחרת, אלא שזו אינה צריכה לחזור לחוף וזו צריכה (וכן דעת רבינו ירוחם):

יא. במה דברים אמורים, בשלא נתעסקה באותו המין אחר טבילה, אבל אם נתעסקה בו בין טבילה לבדיקה אינה צריכה טבילה אחרת, שאני תולה אותו במין שנתעסקה בו; אבל אם לא חפפה קודם טבילה, אין תולין בו אף על פי שנתעסקה בו אחר טבילה:

יורה דעה

הלכות נדה פח

יב. במה דברים אמורים, בשאר כל הגוף, אבל בית הסתרים, אם לא עיינה אותם קודם טבילה, ואחר טבילה גם כן לא עיינה, עד שנתעסקה בדבר החוצץ, ואחר כך נמצא בהם מאותו המין, תולין להקל:

יג. חפפה קודם טבילה, ובין חפיפה לטבילה נתעסקה בדברים החוצצין, או שנתנה לבנה תבשיל הראוי לידבק בה, לא עלתה לה טבילה אפילו אם בדקה מיד אחר טבילה ולא מצאה עליה שום דבר חוצץ, שאני אומר בעלייתה מהמים נפל ממנה, וצריכה טבילה אחרת. הגה: מיהו אם בדקה עצמה קודם טבילה וראתה שלא נדבק בה שום דבר, אינה צריכה טבילה אחרת (הגהות שער דורא ומרדכי ובית יוסף בשם הרשב"א); אבל מותרת ללבוש בגדיה בין חפיפה לטבילה, ולא תקח תינוק אצלה (בית יוסף בשם הרמב"ם), (ועיין לעיל סימן קצ"ח):

סימן ר – אימתי תעשה ברכת הטבילה, ובו סעיף אחד

א. כשפושטת מלבושיה, כשעומדת בחלוקה, תברך: אשר קדשנו במצותיו וצונו על הטבילה, ותפשוט חלוקה ותטבול; ואם לא ברכה אז, תברך לאחר שתכנס עד צוארה במים; ואם הם צלולים, עוכרתן ברגליה ומברכת. הגה: ויש אומרים שלא תברך עד אחר

הטבילה (טור בשם בעל הלכות גדולות והוא בה"ג דף פ"ה ע"ב ורס"י ורמב"ן סימן
שכ"ח ושערי דורא), וכן נוהגים שלאחר הטבילה, בעודה עומדת
בתוך המים, מכסית עצמה בבגדה או בחלוקה, ומברכת: